Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 159 (6271).

18 АВГУСТ ЖУМА

1978 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин

Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхозда уруғлик учун экилган маккажўхори донини ўриб-йиғиб олиш қизғин бошланиб кетди. Ҳозир далаларда 3 та комбайн тўхтовсиз ишлаб турибди. Уруғлик дон олтита трактор прицепларида пешма-пеш ташиб турилибди. Суратда: комбайнчи Т. Эрмонов иш устида.

О. Қозоқбоев фотоси.

ҲОСИЛ ТЎПЛАЙЛИК, ТЕРИМГА ШАЙЛАНАЙЛИК

Азамат деҳқоннинг фидокорона меҳнати самараси кўзларни қувонтириб, қалбларга севинч бахш этмоқда. Поёнсиз далаларда ястаниб ётган мовий денгизсимон пайкаллар ғўза тупларидаги салмоқли кўсаклар, шона ва гуллар мўл ҳосилдан дарак бериб турибди.

Бу йилги об-ҳаво шароитида, юз берган қийинчиликлар, дўл, сел ва ёмғирларга қарамай пахтакорларимиз, қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашлари жасорат, мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатиб меҳнат қилдилар. Улар об-ҳаво инжиқликларини сабот, матонат, юксак ирода билан енгдилар. Ҳар бир карта, ҳар бир туп ғўза деҳқон эътиборида бўлди. Уни эъзозлаб ўстирди.

Партия ташкилотлари омманинг юксак ватанпарварлик ҳиссиётуйғуларини, ташаббусларини янада жўш урдириб, катта ташкилотчилик ишлари олиб бордилар. Пахта майдони — мардлар майдонига, зарбдор вахтага айланди.

Матбуотда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари, пахта заводлари ва тайёрлаш пунктларини 1978 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Ҳосилга-ҳосил қўшиш ва пахта йиғим-терими даври учун ғоят катта тадбирлар белгиланган бу ҳужжатда пахтакорлар, қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари, партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик ва жамоат ташкилотлари олдида турган вазифалар аниқ ва равшан кўрсатиб берилган. Республика партия, совет, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органлари, колхозлари, совхозлари ва корхоналари беш йилликнинг учинчи йилида 5 миллион 700 минг тонна пахта етиштириб, давлатга сотиш ҳамда ҳосилнинг 70 процентини машинада теришни таъминлаш юзасидан катта ташкилотчилик ишларини олиб бормоқдалар. Партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ёрдами, КПСС Марказий Комитетининг июль ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленумлари тарихий қарорларидан руҳланган қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари пахтачиликда юз берган қийинчиликларни бартараф этдилар. Қарорда кўрсатилганидек, ҳамма жойда ғўза парвариши қизғин давом этмоқда, мўл ҳосил тўплаш учун, ҳар бир бригада, колхоз ва совхоз зиммасидаги социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун агротехника тадбирлари комплексини бултургидан илдамроқ юқори сифатли олиб бормоқдалар.

Колхоз ва совхозлардаги терим техникаси, транспорт воситалари, пахта заводлари ва тайёрлаш пунктлари, йўллар, тош-торози тахт қилиб қўйилмоқда, механизатор кадрлар ўқиши ташкил этилмоқда. Областимизнинг районлари, колхоз ва совхозлари ўртасида ўтказилган ўзаро текширишлар, мусобақадош Жиззах области ва қардош Озарбайжон республикаси пахтакорларининг яхши анъанага айланиб қолган социалистик мусобақаси — уларнинг пахта далалари, чорвачилик фермалари, сабзавоткор хўжаликларда бўлиб берган маслаҳатлари деҳқонларимиз кучига-куч қўшди. Шу нарса қувончлики, кўпчилик хўжаликларда ҳар туп ғўзада 7—8 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети бу йилги шароитда ҳосил тўплаш, ғўза парваришини сусайтирмай, пахта йиғим-теримига тайёргарлик кўришдек, ғоят муҳим масалага баъзи жойларда етарли эътибор қилинмаётганлигини алоҳида кўрсатиб ўтди. Коммунистик, Бекобод, Чиноз районининг баъзи колхоз ва совхозларида ўсишдан ортда қолаётган ғўзалар бор. Уларни алоҳида парвариш қилиш керак. Коммунистик райондаги Свердлов номли, «Ленинский путь» колхозларида ғўза парвариши қониқарсиз олиб борилмоқда. Бу ва бошқа хўжаликларда қишлоқ хўжалиги зараркунандалари ҳосил тақдирига хавф солмоқда. Уларни тезроқ қириб ташлаш ва ғўзанинг нормал ўсишини таъминлаш юзасидан тегишли зарур чоралар кўрилмаяпти. Шунингдек, айрим хўжаликларда пахта далалари ҳали ҳам ёввойи ўтлардан тозаланмаган, сув талаб пайкаллар бор. Культивация юқори сифатли ўтказилмаяпти. Қатор ораларнинг юмшоқ сақланиши таъминланмаётир.

Текшириш натижалари шу нарсани кўрсатдики, арзимас сабаблар туфайли терим агрегатлари ремонти тугалланмаган. Механизатор кадрларнинг ўқуви бошланмаган. Йўл-кўприклар, тош-торозилар, транспорт воситалари, айрим пахта тайёрлаш пунктлари мавсумга шай қилиб қўйилмаган. Республика партия Марказий Комитети ва ҳукумати область ва район партия ташкилотлари, колхозлар ва совхозлар ҳамда хўжалик органлари эътиборини юз берган камчиликларни тезда бартараф этиш, ғўза парваришини ҳеч бўшаштирмай, ҳосилга-ҳосил қўшиш ва пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўришга қаратди. Ҳамма ерда пахта далаларини яна бир марта синчковлик билан кўздан кечириш керак. Ёввойи ўтларни йўқотиб, зараркунандаларни батамом қириб ташлаш лозим. Қишлоқ хўжалиги органлари йиғим-терим машиналари ва техникасини, кўсак узиш, кўсак тозалаш тўкилган пахтани териб оладиган машиналарни яна бир бор синовдан ўтказиб, уларнинг терим вақтида пухта ишлашини таъминлаш юзасидан ҳозирдан тегишли тадбирлар кўришлари керак.

Партия ташкилотлари ҳосил тақдири учун қизғин кураш бораётган шу кунларда ўзларининг кўп йиллик оммавий-сиёсий ва ташкилий ишлари, тажрибаларини янада кенг кўламда қўлланиб, агитатор, сиёсий ахборотчи, пропагандист, лекторлар ўз маҳоратлари, сиёсий ташкилотчилик қобилиятларини далада, бевосита деҳқонлар ўртасида, дала шийпонларида намойиш этишлари керак. Ҳосил тўплашда яхши намуна кўрсатган бригада ва звенолар, механизаторлар ва колхозчилар, совхоз ишчиларининг фидокорона меҳнатларини оммалаштириб, ҳамма ерда юксак кўтаринкиликка эришиш зарур.

Дала шийпони — деҳқоннинг иккинчи уйи,унинг хордиқ чиқариб, колхоз, район ҳаётидаги, мамлакат ичкариси ва ташқарисидаги воқеаларни билиб, ўрганадиган, энг яхши тажрибалардан илҳомланадиган муқаддас жойи бўлмоғи керак. Қарорда республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, ЎзТАГга, Ўзбекистон ССР телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетига пахта териш ва тайёрлашга ҳозирлик, янги ҳосилни териш ва топширишни ўтказиш қандай бораётганлигини газета саҳифаларида, телевидение ва радио орқали мунтазам ёритиб бориш топширилди.

Республикамизнинг 5 миллион 700 минг ва областимизнинг 430 минг тонналик улкан хирмони учун кураш—ҳаммамизнинг жонажон ишимиз, шарафли, муқаддас, ватанпарварлик бурчимиздир. Бу муҳим кампаниядан ҳеч ким четда қолмаслиги керак. Пахтакорларга барча шарт-шароитларни яратиб, ҳар тарафлама кўмаклашайлик. Пахтамиз — ҳаммамизнинг олтин дурдонамиз, покиза, қалбимиз рамзи, дўстлигимиз, қардошлигимиз намунасидир. Ўрток Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида пахтакорлар меҳнатига юксак баҳо берди ва улар олдига янги вазифалар қўйди. Бунга жавобан ғайрат ва шижоат кўрсатиб ишлайлик, Ватанимизга янада кўпроқ «оқ олтин» етказиб берайлик!

ҚУТЛУҒ ҚАДАМЛАР

ФРУНЗЕ УЧАСТКАСИДА ҚАНДАЙ ТАДБИРЛАРНИ АМАЛГА ОШИРДИК.

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, область пахтакорлар Советининг раиси Маҳмуд ИСМАТОВ билан суҳбат.

— Маҳмуд Исматов, маълумки, шу йил эрта баҳорда Фрунзе номли колхоз Сиз раҳбарлик қилиб келаётган «Коммунизм» колхозига қўшиб юборилди. Бу хўжаликда ҳосилдорлик, камайиб кетган. Шу туфайли ҳам ўтган йили план бажарилмай қолганди. Фрунзе участкасида ҳосилдорликни кўтариш юзасидан қандай тадбирлар амалга оширилди?

— Чиндан ҳам хўжалигимиз мутахассислари, меҳнатсевар пахтакорларимиз зиммасига анча масъулиятли вазифа юклатилган эди. Илгари биз 800 гектар ерда пахта етиштирар эдик. Бу йилдан бошлаб эса 1600 гектар ерда ғўза ўстира бошладик .Тажрибакор деҳқонларнинг бутун диққат-эътибори ҳосилдорликни кўтаришга қаратилди. Ана шу мақсадда далама-дала айланиб, ерни ўрганиб чиқдик. Барча имконият бор эди. Пахта экиб келинаётган ерлар ориқ эмас, сув-ҳам етарли. Техникадан ҳам нолийдиган жой йўқ эди. Пахтачилик илмини пухта эгаллаган деҳқонлар ҳам бор. Ҳамма айб ўзимизда, деб айтишди Фрунзе участкаси пахтакорлари, бизда деҳқончилик маданияти анча пасайиб кетганга ўхшайди.

Ишни ердан оқилона фойдаланиш тадбирларини амалга оширишдан бошладик. Бир қарич ер ҳам пўстдумбага чиқмаслиги керак. Гектар тўлиқ, кўчатлар бут бўлиши лозим. Бунинг учун ҳар бир пахтакор ўз бурчига садоқат билан муносабатда бўлиши, касбига меҳр қўйиши зарур. Ҳар бир бригада, участка ва звенода меҳнатни тўғри ташкил этиш ва ишни тўғри тақсимлаш ғоят муҳим вазифа.

Ана шу мақсадда «Коммунизм» участкасида кўп йиллардан буён қўлланилиб келинаётган ва ўзини жуда яхши оқлаган тажрибани — звено системасини бу участкада ҳам жорий этишга киришдик. Илгариги бригадалар тугатилиб, ўнта звено тузилди. Фақат учта бригада сақлаб қолинди. Бу звеноларга меҳнатда ўзини кўрсатган обрў-эътиборли, катта тажрибага эга бўлган механизаторлардан Эркин Тойбеков, Алимхон Асонов, Шакар Хатамов, Алихўжа Бобохонов, Ўсар Ғаниев, Мухтор Абдазов, Мажид Бўрибоев, Султон Исоқжонов, Сирлибек Жўрашов ўртоқлар бошлиқ қилиб тайинланди.

Илгари куч камлик қилиб, ердан самарали фойдаланилмаган эди. Звено системаси эгасизликни тугатди. Чунки смена бошлиғи ҳам ва унинг қўлида ишловчи пахтакорлар ҳам хўжалик ҳисоби асосида ишлашар, қанча ҳосил олинса, қандай даромад олишларини беш қўлдек билишар, шунинг учун ҳам улар ишни сифатли бажариш учун ҳаракат қилар эдилар.

Бундан ташқари яна баъзи бир чора-тадбирлар амалга оширилди. Дала чеккаларидаги қучоқ етмайдиган 132 та тол олиб ташланди. Кераксиз ариқлар кўмиб юборилди. Ана шунинг ҳисобига ҳам ерга-ер қўшилди.

Механизатор ва сувчи — пахтачиликда ҳал қилувчи фигура ҳисобланади. Шунинг учун сувчиларни танлаш ва рағбатлантиришга ҳам алоҳида эътибор бера бошладик.

Ғўзани қайси усулда суғориш масаласига келганда, бу соҳада бироз тортишув бўлди. Гап шундаки, коммунизмликлар бир неча йилдирки, суғоришда бешлик усулидан воз кечганлар. Бу участкада ҳам ана шу усулни жорий қилсак ҳам меҳнатдан иқтисод қилган бўлардик, ҳам ерга-ер қўшиларди. Негаки, бешлик олиш учун эгат бошида калта ўқариқлар бўлиши ва ана шу ўқариқлардан сув таралиши керак.

Карталарга сувни пастдан, тепадан қўймасдан тўғри ўқариқдан тарайвериш керак. Бу машиналарнинг юриши учун ҳам қулайлик туғдиради.

Фрунзе участкасидаги деҳқонлар еримиз қия, сув уриб кетади, дейишди.

— Бунинг иложи бор, дедик биз — ўқариқларга чим босиб кўтариб, кишабни тўғрилаймиз.

«Коммунизм» участкасидан Ҳасан Умаров, Карим Бўрибоев каби сувчилар таклиф қилинди. Улар карталарга тўғридан-тўғри ўқариқдан сув таращни амалда кўрсатиб бердилар. Ёппасига шу усулга ўтилди.

— Ана шу усулнинг иқтисодий афзалликлари қандай бўлди?

— Жуда катта фойда кўрдик. Илгари бир гектар ерда учта сувчи ишларди. Эндиликда эса бир киши кифоя. Бешликда қулоқ очиш учун бир гектар ерга 7 сўм 32 тийин, чим ташиш учун 1 сўм 10 тийин, жами 8 сўм 42 тийин сарф бўларди.

Энди бу харажатга эҳтиёж қолмайди. Ҳосилдорлик ҳам ортади. Ғўзага бешлик усулда сув қўйилганда ариқ ўрни ҳисобига ҳам анча ер банд бўлади. Сувчилар у ёқ бу ёққа юриб, бош томон оёқ ости бўлади. Тахминан бир гектар ерда 15 сотих ер пўстдумбага чиқиб кетиши мумкин.

Янги усулда бир гектар ердан иш ҳақи ҳисобига 8 сўм 42 тийин иқтисод қилинади. Шундай қилиб, жами 800 гектар ерга ажратилган иш ҳақидан 6736 сўм иқтисод қилинади. Қўшимча ҳосилдан 235 минг 200 сўмлик даромад олинади. Оқибатда бу усул колхозга 241 минг 936 сўм фойда келтиради.

— Ғўзанинг ҳозирги аҳволи қандай? Ўзингизни қаноатлантирадими? Пахтакорларга қандай маслаҳатлар бера оласиз?

— Юз сўзлагандан кўра, бир кўрган афзал, — деди раис. Бизни колхоз идорасининг рўбарўсидаги Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ислом Икромов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасига бошлади. Ғўза туплари дуркун. Кўсаклардан маржон тақиб олгандек. Шона ва гуллар ҳисобсиз. Бу ерни ўзига хос тажриба участкаси дейиш мумкин. Катта ўқариқнинг чап томонидаги қатор бошларига қўйилган табличкалар ана шундан далолат беради. Улардаги ёзувни ўқиймиз: «Тошкент-1», «Фарғона-108», «Ўзбекистон-3», «Фарғона-175», «Фарҳод», «47—27», «Ан-402» навлари ўстирилмоқда.

— Деҳқон фақат бир навга кўз тикиб қолмаслиги керак, — дейди раис. — Мана, биз бир неча йилдирки, «Тошкент» навини экиб келмоқдамиз. Шу нав туфайли вильт касаллигидан қутулдик, ҳосилдорлик кўтарилди. Партия ва ҳукуматимизга, олимларимизга минг раҳмат.

Биз олимлар билан ҳамкорликни бундан кейин ҳам қизғин давом эттирамиз. Ҳозир экиб ўстираётган навларимизнинг энг мақбулини танлаб, саралаб ўстириб борамиз. Ҳатто озроқ ерда ингичка толали ипак пахта ҳам ўстирмоқдамиз. Бу навларнинг қайси бири деҳқон учун қулай ва афзал эканлигини келажак кўрсатади...

Энди ғўзаларимизнинг ҳозирги ҳолатига келсак. Ёмон эмас. Бироқ, баҳорнинг серёғин келиши анча ташвиш туғдирди. Икки марта бузиб экдик. Деҳқонларимиз ўзларининг бутун тажриба ва маҳоратларини ишга солдилар. Ғўза сариқ ўзак бўлиб, анча вақт ўсмай қолди. Чунки, ерларимиз сариқ тупроқли ерда! Кетма-кет ёмғир ёққанлиги туфайли тупроқни зичлаштириб юборди. Культивацияга зўр бердик. Пешма-пеш қатқалоқни юмшатдик. Шу тариқа кўчатларни бутлаб олдик. Ҳозир ғўзанинг гули, танасига олган ҳосили, шонаси ўтган йилгидан кўп бўлса кўпки, кам эмас. Биз бунга деҳқончилик маданиятини юксалтириш билан бирга меҳнат интизомини тубдан яхшилаш ҳисобига эришдик. Илгарилари чопиқ шунчаки хўжакўрсинга ўтказилар эди. Эндиликда эса картанинг бошидан беш метр, этагидан беш метр ер чопиқ қилинди ва қолган ерлардаги бегона ўтлар бирма-бир илдизи билан юлиб ташланди. Яқинда районимиздаги мусобақадош Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозидан вакиллар келишди.

— Текшириш вақтида, айниқса, ўтнинг бор-йўқлигига эътибор беринглар. Бизга катта ёрдам қилган бўласизлар, — дедим мен.

Мусобақадошларимизга раҳмат. Улар пайкалларни эринмай кўздан кечиришди. Лекин бегона ўт йўқ эди.

— Қойилмиз, — дейишди улар.— «Коммунизм» участкасидан неча марта ёрдамга келишди?

— Мутлақо. Бу участканинг пахтакорлари ҳам ўз ишининг миришкорлари бўлиб қолишди.

Гап шундаки, биз одамларда меҳнатга онгли муносабатда бўлиш ҳиссини тарбиялашга алоҳида эътибор бердик. Ҳар бир пахтакор, механизатор, сувчи чиройли ва сифатли иш қилиб, ўз меҳнатидан ўзи завқланадиган бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам дастлабки қадамларимиз чакки бўлмади. Мен пиллани назарда тутаяпман. Бу участкада бир неча йиллардан буён пилла плани бажарилмай келинарди. Бу йил эса колхоз бўйича 37 тонна пилла ҳосили олиб, планни анча ошириб бажарган бўлсак, ана шу пилланинг 14 тоннаси шу участка зиммасига тушди. Ўтган йилдагидан икки тонна кўп пилла ҳосили етиштирилди.

Дастлабки ғалабадан қувонган деҳқонлар ғўза қатор ораларида ишлашга янада зўр бердилар. Техникадан, вақтдан унумли фойдаланишга ҳаракат қилдилар.

Юқорида мен ғўзанинг танасига олган ҳосили, гули ва шонаси ўтган йилдагидан кам эмас деб айтдим. Лекин гапнинг рости, кўсакларнинг етилиши кеч. Бу кўсакларни тезроқ пишишини таъминлаш учун, биз, деҳқонлар августнинг ҳар соатидан, ҳар минутидан тадбиркорлик билан фойдаланишимиз, ғўза қатор ораларига ишлов беришни сира сусайтирмаслигимиз керак. Демоқчиманки, ғўзадаги бор гул ва шоналарнинг тўкилиб кетмаслиги, ушланиб қолиши шу кундаги меҳнатимизга ва бу меҳнатнинг қай тарзда ташкил этилишига боғлиқ.

Сумбула киргач сувни ортиқча бериш зиён. Сув билан ўйнашиш керак эмас. Ортиқча сув — ҳосилнинг сифатига путур етказади. Кўсак пўчоғи, ғўза барглари қалинлашиб кетади, бачки шохлар чиқаради.

Ҳозир кўсак қурти, ўргимчаккана сингари ҳашаротларнинг кўпайиши кузатилмоқда. Бунга йўл қўймаслик керак. Бунинг учун ҳар бир картани ҳар куни кўздан кечириб назорат қилиб бориш лозим. Ғўзаларимизни яхшилаб, олдик, кўсак тугиши чакки эмас, деб хотиржамлик, беғамликка берилиш — энг ёмон одат. Машина теримига ажратилган далаларни алоҳида кузатиб бориш зарур. Терим агрегатларини яна бир бор кўздан кечириб мавсумга шай қилиб қўйиш лозим.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми биз пахтакорлар олдига янги-янги вазифаларни қўйди. Пленум қарорларига жавобан ҳар бир деҳқон ўзининг бутун маҳорати билими, тажрибасини ишга солган ҳолда меҳнат қилиши, зиммага олинган юксак мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдиган ҳосил тўплаш учун курашиши керак.

Колхозимиз деҳқонлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари, пахта заводлари ва тайёрлаш пунктларини 1978 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарорини пухта ўрганиб чиқмоқдалар ва биз, ғўза парваришини қизғин давом эттириш билан бирга йиғим-теримга ҳар тарафлама, пухта тайёргарлик кўрмоқдамиз.

Суҳбатни «Тошкент ҳақиқати» газетасининг махсус мухбирлари Н. РИХСИЕВ ва А. МИРЗААҲМЕДОВлар олиб бордилар.

ЎРНАК БЎЛМОҚДАЛАР

1-«Пискент» совхозининг 4-бўлимидан ўртоқ Ҳолмурод Жавлиев бошлиқ бригада аъзолари ғўза парваришини жадал давом эттирмоқдалар. Айниқса, ғўзани қондириб суғоришга алоҳида эътибор берилаётир.

— Бу йилги ниятимиз катта.— дейди бригадир.— 74 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32.4 ўрнига 42 центнердан ҳосил оламиз. 90 процент ҳосилни машина билан теришга аҳд қилганмиз. Сентябргача икки марта культивация қилиниб, икки марта суғорилади. Бу ишларни бажаришда И. Жавлиев. Қ. Абдуназаров, Э. Эргашев, Ж. Кароматов, Б. Абдуназарова, М. Жавлиева, К. Болтаева сингари колхозчилар айниқса намуна кўрсатмоқдалар.

Бригада аъзолари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари ва совхозлари пахта заводлари ва тайёрлаш пунктларини 1978 йил ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарорини чуқур муҳокама қилиб чиқдилар. Бу қарорга жавобан коллектив ҳосил тўплашни давом эттириш учун парваришни кучайтириш билан бирга йиғим-теримга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрмоқда.

С. АҲМЕДОВ.

ДАМ ОЛИШ, СИҲАТ-САЛОМАТЛИК, СПОРТ ЗОНАСИ

16 август куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов раислигида Жиззах областининг Зомин районида бўлиб ўтган кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Зомин тоғ-ўрмон районида қишки спорт турлари маркази ва соғломлаштириш спорт комплексини барпо этиш тўғрисидаги қарори қандай бажарилаётганлиги ҳақидеги масала кўриб чиқилди.

Бир қанча министрликлар ва идоралар, касаба союз, комсомол ташкилотларининг раҳбарлари шу ноёб комплексни қуриш билан боғлиқ топшириқларнинг бажарилиши тўғрисида маълумот бердилар.

Туркистон тизма тоғи этакларида, Зомин қўриқхонаси ёнида санаторийлар, оилавий дам олиш уйлари, пионер лагерлари қад кўтаради. Жамоат маркази, совет ва чет эл сайёҳлари учун меҳмонхона ва кемпинглар қуриш кўзда тутилган.

Спорт комплекси оммавий спорт талабларига, айни маҳалда энг халқаро стандартларга мос келади. Тоғ чанғичилари, ченада учувчилар учун трассалар белгилаб чиқилди. Спортчиларни старт жойларига арқон йўллар кўтариб чиқаради. Жануб қуёши остида муз устида хоккей ўйнаш ва конькида фигурали учишдан иборат азалий орзу амалга оширилади: усти очиқ яхмалаклар қуриш лойиҳаланган.

Стадионлар, ипподром, от спорти манежи, сузиш бассейнлари, спорт заллари, ўйин майдонлари тоғ манзарасига пайваста бўлади.

Бу ерда ГТО нормаларини бажарувчи кишилар учун ҳам, юқори класс спортчилар учун ҳам шароит яхши бўлади. Бу зонада республиканинг қишки спорт турлари ва бошқа бир қанча спорт турлари бўйича терма командаларини тайёрлаш, ишлари олиб борилади. Бу ерда мамлакатнинг терма командалари ҳам азиз меҳмон бўлади. Спорт профилидаги мактаб-интернат юқори малакали спортчилар тайёрлашга ёрдам беради.

Зомин комплекси табиий шароитлари ва иншоотларининг класси бўйича келажакда жаҳон спортининг энг машҳур марказларидан ҳам қолишмайди.

Ҳозир иш кўламини кенгайтириш чоралари кўрилмоқда. Лойиҳачилар дастлабки чизмеларни чиқариб бердилар, техника ҳужжатларини тайёрлашни жадаллаштиряптилар. Катта Ўзбекистон трактини Зомин зонаси билан боғлайдиган автомобиль йўли қурилди, бошқа коммуникациялар ҳам етқизилмоқда, қурилиш майдонлари тайёрланмоқда. Ишларни жадаллаштирувчи ва юксак сифатли бўлишини таъминловчи бир қанча чоралар белгилаб чиқилди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлари И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, И. Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, А. А. Хўжаев, Г. М. Орлов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Суратда: Зомин тоғ-ўрмон районидаги маъмурий-маданий ва спорт марказининг манзараси.

ЎзТАГ фотохроникаси.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВ

ИШЧАН ВА ТАЛАБЧАН БЎЛАЙЛИК

Алимкент пахта тозалаш заводи тайёрлов бўлимининг цех партия ташкилотида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида коммунистлар КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошириш йўлида бажараётган ишлари тўғрисида гапирдилар, ютуқлар ва камчиликларни атрофлича анализ қилдилар, навбатдаги вазифаларни белгилаб олдилар.

— Ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашаётган корхонамиз ишчилари ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб ажойиб ютуқларга эришмоқдалар,— деди цех партия ташкилоти секретари З. Маҳмудов ҳисобот докладида.—Қабул қилинаётган пахтанинг қуруқ ва юқори сортли бўлишини таъминлашда, хом ашёни сифатли сақлашда, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таннархини арзонлаштиришда коммунистлар пешқадам бўлмоқдалар.

Ўтган йили завод қабул пунктлари хўжаликлардан салкам 40 минг тонна пахта олди. Ҳозиргача бу ҳосилнинг барчаси қайта ишлаб бўлинди. Шу йилнинг етти ойи мобайнида 7898 тонна тола, 1269 тонна линт тайёрланиб, тўқимачилик корхоналарига жўнатилди. Бу кўзда тутилганидан анча кўпдир.

Тайёрлов бўлими цех партия ташкилотига 12 коммунист бирлашган. Уларнинг барчаси ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларида меҳнат қилмоқда. Цех партия ташкилоти ҳисобот даврида асосий эътиборни коммунистлар активлиги ва ташаббускорлигини оширишга, уларнинг авангардлик ролини ўстиришга қаратди. Партия йиғилишларида ишлаб чиқаришни ривожлантириш, ишчиларнинг меҳнат ва сиёсий активлигини ошириш, янги техника ва технологияни жорий этишга оид масалалар муҳокама қилинди. Йиғилишларнинг аксарияти ишчанлик вазиятида ўтди.

Партия ташкилоти хўжалик масалалари билан бирга ғоявий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларнинг қай даражада бажарилаётганлигини ҳам мунтазам назорат қилиб борди. Идеология ишларига оид масалалар партия йиғилишларида уч марта муҳокама қилинди.

Корхонанинг 1,3-бригадалари цех партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳам ишлаб чиқаришни ривожлантиришга коммунистлар қўшаётган ҳисса атрофлича анализ қилинди. Ленин ордени кавалери Нишон Нурматов, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Федор Пономаренко, зарбдорлардан А. Кузмина, Э. Файзиев каби коммунистлар тез ва соз ишлашда шахсий намуна кўрсатмоқдалар.

Йиғилишларда сўзга чиққан коммунистлар Ҳ. Дўстбекова, М. Мақсудов, В. Исакова ва бошқалар партия ташкилоти ишидаги ютуқларни таъкидлаш билан бирга асосий эътиборни бундан буён бажарилиши лозим бўлган вазифаларга қаратдилар. Партия ташкилоти ишлаб чиқаришга яна ҳам чуқурроқ кириб бориши керак. Корхонада ҳали ҳам кўпгина ишчилар ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш, уруғлик чигит тайёрлаш шахсий планларини бажармаяптилар. Корхонада ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш етти ойлик плани 96,1 процентда қолиб кетди. Айрим цех партия ташкилотлари йиғилишларда коммунистлар томонидан билдирилаётган танқидий мулоҳазаларни бажариш устида қайғурмаяпти. Коммунистларнинг ҳаммаси ҳам доимий партия топшириғига эга эмас. Ишлаб чиқаришда ва жамоат ишларида суст қатнашаётган коммунистлар заводда оз эмас.

Цех партия ташкилотлари ҳисобот сайлов йиғилишлари танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида ўтди. Қабул қилинган қарорларда партия ташкилотлари жанговарлигини, коммунистлар активлигини янада оширишга, ишлаб чиқаришни ривожлантиришга, хўжалик ва тарбиявий ишларни комплекс тарзда олиб боришга даъват этилади.

Б. ЙЎЛДОШЕВ,
Оққўрғон райони.

•

Тошкентдаги «Учқун» тўқимачилик галантерия фирмасининг 1-филиалида беш йилликни муддатидан илгари бажариш ҳаракати кенг қулоч ёйган. Ана шундай ишчилардан бири корхонанинг пешқадам йигирувчиси Зулфия Қодировадир. Бу илғор ишчи шахсий беш йиллик топшириғини уч ярим йилда бажаришга ваъда берган.

М. Нуриддинов фотоси.

•

МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ—ШАРАФЛИ БУРЧ

ОЙЛИК ИҚТИСОДИЙ ОБЗОР

Областимиз саноат корхоналари коллективлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубига жавобан йил бошида юксак меҳнат марраларини белгилаган эдилар. Ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, ўнинчи беш йилликнинг зарбдор йили маҳсулот реализация қилиш планини муддатидан илгари — 25 декабргача бажариш ва топшириққа қўшимча 160 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш, ишлаб чиқариш ҳажмини 6 процент кўпайтириш мажбуриятини олишган эди.

Йилнинг ярмидан кўпроғи, тўғрироғи етти ойи ўтди. Унинг натижалари шуни кўрсатмоқдаки, саноатчиларимиз эл-юрт олдида берган ваъдаларини тўла уддасидан чиқмоқдалар. Етти ойда ишлаб чиқариш ҳажми 5,3 процент ортди. Меҳнат унумдорлигининг ошиши эса 3,9 процентни ташкил этди. Маҳсулот ишлаб чиқариш умумий ўсишининг 74 процентига унумдорликни ошириш ҳисобига эришилди.

Маҳсулот реализация планининг бажаришдаги иш кўрсатгичлари ҳам дуруст бўлди. Етти ойда пландагидан ташқари 82 миллион 627 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Бу ана шу муддат учун белгиланган мажбуриятда назарда тутилганидан 1 миллион 601 минг сўмлик кўпдир.

Саноатчиларимиз қўлга киритилаётган бу ютуқларга республикамиз пойтахти, қатор шаҳарлар ва районлар индустрияси ходимлари муносиб ҳисса қўшдилар. Тошкент саноат корхоналари коллективларининг самарали меҳнатини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим. Ҳозирги вақтда шаҳарда маҳсулотни реализация қилиш бўйича давлат планини бажармаётган бирорта ҳам корхона йўқ. Бу «Сафимизда қолоқлар бўлмасин!» шиори остида бошланган ва тобора авж олаётган ватанпарварлик ҳаракатининг ижобий натижасидир. Пойтахт саноатчилари зиммаларига олган мажбуриятдагига қўшимча 1 миллион 237 минг сўмлик маҳсулот реализация қилдилар. Кўпчилик корхоналар коллективлари ўз ваъдаларини шараф билан бажаришмоқда.

Олмалиқ, Оҳангарон шаҳарлари, Калинин, Ғалаба, Тошкент, Пискент, Коммунистик, Ўрта Чирчиқ районлари саноатчилари ҳам социалистик мажбуриятларнинг тўла ва зиёдаси билан адо этилишига эришмоқдалар. Олмалиқликлар мажбуриятдагига қўшимча салкам 699 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишган бўлса, Оҳангарон шаҳар саноатчилари мажбуриятларини 130,7 процент қилиб адо этдилар.

Областдаги районлар ўртасида эса Калинин райони саноат корхоналари коллективларининг иш натижалари жуда салмоқли бўлмоқда. Улар йил бошидан бери мажбурият ҳисобига 2 миллион 308 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишлари керак эди. Амалда эса у 3 миллион 35 минг сўмликни ташкил этди. Қўшимча 727 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ғалаба райони саноатчилари берган ваъдаларидан ташқари 442 минг сўмлик, Тошкент райони индустрияси ходимлари 438 минг сўмлик маҳсулотни буюртмачиларга етказиб бердилар. Пискентликларнинг ваъдага қўшимча реализация қилган маҳсулотлари миқдори 227 минг сўмликни, ўртачирчиқликларники 212 минг сўмликни ташкил этди. Коммунистик райони бўйича мажбурият 121,3 процент, Оржоникидзе районида эса 126,5 процент қилиб бажарилди.

Кўпчилик муҳим маҳсулот турларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан мажбуриятда белгиланган марралар ҳам муваффақиятли эгалланмоқда.

Айниқса, шахтёрлар ва кимёгарлар, тракторсозлар ва прокатчилар, тикувчилар ва қатор озиқ-овқат саноати тармоқлари ишчи-хизматчилари унумли меҳнат қилишяпти. Областимиз шахтёрлари бу йил ҳам эл-юрт олдида берилган ваъдани бажаришда бошқаларга намуна бўлишяпти. Улар ўтган етти ойда пландагидан ташқари 83 минг тонна кўмир қазиб чиқардилар. Бу мажбуриятда назарда тутилганидан 26 минг тонна кўпдир. Кимёгарлар минерал ўғитлар ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар. Фидокорона меҳнатлари туфайли қўшимча ер хамир-туруши тайёрлаш юзасидан йиллик мажбуриятларни ҳозирнинг ўзидаёқ шараф билан бажардилар. Улар қўшимча ишлаб чиқарган минерал ўғит миқдори 60,8 минг тоннага етди. Бу йиллик мажбуриятдагига нисбатан 10,8 минг тонна кўпдир. Тракторсозлар ҳам қўшимча тракторлар ишлаб чиқариш юзасидан йиллик ваъдаларини зиёдаси билан уддалашди. Улар йиллик пландагидан ташқари 25 та трактор ишлаб чиқариш мажбуриятини олишган эди. Ҳозиргача 29 та трактор тайёрлашди. Чеварлар ҳам қўшимча тикувчилик буюмлари ишлаб чиқариш йиллик мажбуриятларини 1,6 миллион сўмлик ортиғи билан адо этдилар.

Саноатчиларимиз социалистик мажбуриятлар ва давлат планларини бажаришда қатор камчиликларга ҳам йўл қўйдилар. 12 корхона давлат топшириғини бажаришнинг уддасидан чиқмади. Бунинг натижасида 1 миллион 709 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинмай қолди. Олмалиқда ва Чирчиқда, Бекобод районида иккитадан корхона реализация планини уддаламади. Оққўрғон ва Оҳангарон районлари саноатчилари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш топшириғини бажаришмади. Айрим шаҳарлар ва районлар бўйича ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ҳам камайиб кетди. Янгийўл шаҳри, Оққўрғон, Бекобод, Бўка ва бошқа районлар шулар жумласидандир. Қатор корхоналар ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича етти ойлик планни бажармади. Бунинг оқибатида улар 8,3 миллион сўмлик кам маҳсулот бердилар.

Айрим маҳсулот турларини ишлаб чиқариш бўйича социалистик мажбуриятларгина эмас, ҳатто давлат планлари ҳам бажарилмай келяпти. Фойда олиш топшириқлари бажарилишида ҳам қолоқликни кўрамиз. Шу йилнинг биринчи ярмида фойда олиш плани бажарилмай қолди. Меҳнат унумдорлигини ошириш планини бажармаётган ёки бу кўрсатгич бўйича ўтган йилги натижани ҳам пасайтириб юборган корхоналар сони деярли камаймаяпти. Бунинг натижасида ўнларча миллион сўмлик кам маҳсулот ишлаб чиқарилди. «Чирчиқсельмаш», Ангрен ва Оржоникидзе ГРЭСлари, айрим пахта тозалаш заводлари бу соҳада жуда оқсашяпти. Ўнлаб корхоналар маҳсулот таннархини камайтириш планини бажармади.

Саноатчиларимизнинг ўтган етти ойдаги иш якунлари социалистик мажбуриятлар умуман бажарилаётгани ҳолда айрим кўрсатгичлар бўйича уддаланмаётганлигидан далолат беради. Вазифа ана шундай камчиликларнинг содир бўлиш сабабларини аниқлаш, уларни бартараф этиш учун зарур бўлган барча чора-тадбирларни кўришдан иборат. Бунинг учун аввало социалистик мусобақани янада авж олдириш, бу ватанпарварлик ҳаракатида яхши кўрсатгичларга эришаётган коллективлар ва айрим ишчи-хизматчиларни моддий ҳамда маънавий рағбатлантиришни янада такомиллаштириш, илғор иш усулларини кенг оммалаштириш, ишлаб чиқариш пешқадамлари тажрибасини барча ишчи-хизматчилар ўртасида муттасил ёйиш лозим. Ишлаб чиқаришни юксалтириш, техника тараққиётини жадаллаштириш, сермеҳнат жараёнларини механизациялаш, иш маданиятини оширишга қаратилган тадбирларни бундан буён ҳам тўхтовсиз рўёбга чиқариб туриш лозим.

АГИТКОЛЛЕКТИВ БУТУНИТТИФОҚ КОМСОМОЛ ЗАРБДОР ҚУРИЛИШЛАРИДА

РОСТОВДА ЎЗБЕК КУЙЛАРИ

«Атоммаш» қурилиш майдонлари бўйлаб кўкка бўй чўзган улкан кранлар бироз тин олди. Ҳамманинг нигоҳи очиқ эстрада саҳнасида. Бу кун зарбдор комсомол қурувчилар ҳузурига тошкентлик ёш санъаткорлар меҳмон бўлиб келишган. Улар ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқлари билан ёш бунёдкорларнинг дилларини хушнуд этмоқдалар.

Область комсомол комитетининг инструктори Т. Анваров бошлиқ агитколлектив Ростовдаги Бутуниттифоқ комсомол зарбдор қурилиш бунёдкорлари ҳузурида концерт бермоқдалар. Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг эстрада симфоник оркестри солисти ва музикантлари Гулноз Соатқулова, Раънохон Собирова, Владимир Каракоз, «Шодлик» ансамблининг солисти Гулраъно Худойқулова, «Баҳор» рақс давлат ансамблининг солисти Дилбар Юнусова ва бошқа санъаткорлар ўз маҳоратларини намойиш этадилар.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ИШЛАРИНГИЗ ҚАНДАЙ, МУСОБАҚАДОШ ДЎСТЛАР?

Областимизнинг Янгийўл ва Ўрта Чирчиқ райони меҳнаткашлари ўртасидаги социалистик мусобақа яхши самаралар бермоқда. Мусобақадошлар бир-бирларининг ҳолидан хабар олиб, социалистик мажбуриятларининг бажарилишини мунтазам текшириб турадилар. Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги резервларини излаб топиш ва ишга солишда ўзаро тажриба алмашиш, дўстона маслаҳатлар муҳим роль ўйнамоқда.

Мусобақадошларнинг КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини бажариш борасида шу кунларда амалга ошираётган ишлари **«Машъал»** ва **«Янгийўл»** район газеталарининг кечаги қўшма сонида марокли ҳикоя қилиб берилди. Бу сонда район партия комитетларининг биринчи секретарлари М. Эгамбердиев, А. Алимов ўртоқларнинг мақолалари эълон қилинган. Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси, республикада хизмат кўрсатган механизатор М. Рўзиматов, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Исматов ўртоқлар ўзлари раҳбарлик қилаётган донгдор хўжаликларда олиб борилаётган ишлар билан ўқувчиларни таништирадилар. Иккала районнинг тажрибакор деҳқонлари, турли соҳа мутахассислари КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларига жавобан белгилаган янги режалари билан ўртоқлашганлар. Қўшма сонга «Юксалиш программаси» деган умумий сарлавҳа қўйилган. У газетхонларда яхши таассурот қолдиради.

ЗАВОДДА ЛАБОРАТОРИЯ

«...ФАН ютуқларини яхшилаб тузилган план асосида ишлаб чиқаришга жорий этишни ҳар томонлама яхшилаш зарурлигини таъкидлаб ўтишни истар эдим. Қишлоқ хўжалигида илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришнинг кўп қиррали проблемаларини ишлаб чиқаришда қишлоқ хўжалиги олимларигина эмас, шу билан бирга СССР Фанлар академияси, иттифоқдош республикалар Фанлар академиялари, билимнинг ҳамма тармоқлари олимлари бундан буён ҳам актив иштирок этиши ғоят муҳимдир».

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида қилган докладида ана шулар ҳақида гапириб, илм-фан аҳлларининг эътиборини тадқиқотлар кўламини янада кенгайтиришга қаратди.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ташаббуси билан яқинда ташкил этилган бу лаборатория ҳам фан билан ишлаб чиқариш ҳамкорлигини мустаҳкамлашда алоҳида ўрин тутади. Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводида иш бошлаган мазкур илмий-тадқиқот лабораторияси пахта теришни механизациялаш ва технологик жараён билан боғлиқ қатор муаммоларни ҳал этиш билан шуғулланади.

Корхонада олий ўқув юртининг чинакам тадқиқотлар маркази вужудга келган. Бу билан бўлажак инженерлар ўзларининг илмий-амалий базаларига эга бўлдилар. Бундай янгилик, умуман, республикаларимиз олий ўқув юртларида биринчи бор амалга оширилганлиги билан ҳам эътиборга сазовордир.

— Қишлоқ хўжалиги фанини самарадорлигини ошириш, унинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлаш шу куннинг энг муҳим вазифаларидан биридир, — дейди лаборатория раҳбари, профессор О. Каримов, — худди шу мақсадда институт билан завод ҳамкорликда ибратли ишга қўл урилди.

Пахтачиликни комплекс механизациялаш катта илмий-техникавий жараён ҳисобланади. Бу ишга институтимиз ҳам озми-кўпми ўз ҳиссасини қўшишга бел боғлади. «Ташсельмаш» заводи инженерлари эса бу фикрни қўллаб-қувватлашди. Иш юришиб кетди. Барча йиғим операцияларини бажаришга мослаштирилган янги агрегат яратилди.

ИЗЛАНИШ, ТАШАББУС, САМАРА

Ёдингизда бўлса керак. Таниқли олим ва мутахассислар ўтган йили Тошкентда катта илмий сессияга тўпланишган эди. Мамлакатимизда пахтачиликни янада ривожлантириш масаласи кун тартибига қўйилган эди. Сессия иштирокчилари «ЗХВН-1.8» маркали янги агрегатга юқори баҳо беришган эди. Бу машина «Дўстлик» деган иккинчи ном билан ҳам аталмоқда.

Мураккаб агрегат қатор ташкилот ва муассасалар коллективи меҳнатининг маҳсули. Институтимиз олимлари ҳам бу янгиликни амалга оширишга қўлларидан келган ёрдамларини бердилар.

«Дўстлик» машинасининг истиқболи катта. У яна такомиллаштирилиши керак. Унинг ижодкорлари ҳали яна кўп ишлар қилишлари лозим. Қисқаси, янги агрегат пахтачиликни комплекс механизациялаш йўлида мутахассислар қўлга киритган яна бир жиддий ютуқ бўлди. Уни ҳақли равишда келгусида яратиладиган мукаммал пахта териш комбайнининг бугунги энг яхши намунаси дейиш мумкин.

Ўз фаолиятини бошлаган илмий-тадқиқот лабораторияси ҳам пахта териш агрегатларини такомиллаштириш билан бевосита шуғулланади. Уни йирик корхона базасида ташкил этилиши институт олимларини завод конструкторлари, инженер-техник ходимлари, ишлаб чиқариш новаторлари билан алоқаларини тағин ҳам мустаҳкамлайди. Фанни ишлаб чиқаришга янада яқинлаштиради.

Янги лаборатория студентларнинг фақат ишлаб чиқариш практикаси ўтказиладиган базасигина эмас, айни бир вақтда иккинчи илмий-ишлаб чиқариш корхонасига ҳам айланиб қолди. Бу, ўз навбатида ўқув-тарбия жараёнига ижобий таъсир кўрсатади. Бўлажак инженерларда амалий кўникма ҳосил қилиб, тўпланган ихтисосликларини пухта эгаллашларига яқиндан ёрдам беради.

Лаборатория илмий ходимлари корхона мутахассислари билан ҳамкорликда катта режаларни белгилаб олдилар. Бунда КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорлари асосий дастуруламал бўлиб хизмат қилади.

О. САИДАҲМЕДОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

«Главташкентстрой»га қарашли 153-қурилиш тресги 3-қурилиш бошқармасининг Константин Плешков бошлиқ илғор бригада коллективи шу кунларда Тимирязев кўчасида қурилаётган турар жой биносини барпо этишда ҳаммага намуна бўлмоқда. Бригада аъзолари план топшириқларини муддатидан илгари бажариб, объектни барвақт фойдаланишга топширишга ҳаракат қилмоқдалар. Суратда: бригада аъзоларидан В. Оқолтинов, П. Тетиков, А. Мирзаев, Т. Плешков ва И. Ан.

М. Нуриддинов фотоси.

СИР БУИИ — НУР БУИИ

ОШИҚЛАР

Фарҳод тоғи этагида бир нафас тўхтаб, сўнг Сирдарё устига қурилган тўғондан ўтиб, Ширинсой орқали Маҳинбону тепалигига кўтарилдим. Бу ердан Мирзачўл воҳаси кўзга яққол кўринади. Бундан ўнбеш-йигирма йил аввал тақир бўлиб, юлғунлар онда-сонда ҳилвираб кўринган кенг дашт бутунлай ўзгариб кетган. Бекободдан Ҳовосга борадиган темирйўлнинг икки томони чаманзорларга айланган. Кенг, текис асфальт йўллардан қовун-тарвуз, олма-узум, ва бошқа боғ ҳамда полиз ҳосиллари ортилган карвонлар темир йўл станцияларига ва шаҳарларга пайдар-пай ўтиб туришибди. Эрта-индин бу ерлардан турна қатор бўлиб «оқ олтин» карвонлари қатнай бошлайди.

Дарё томондан, олма, узумлари, анжир, шафтолилари ғарқ пишиб, қуёш нурларидан олтин дурдоналарга ўхшаб чўғ-чўғ яшнаб, товланиб турган мевазор боғдан муҳаббат таронаси эшитилди. Уни боғ ичидаги сарҳовузли, соя-салқин, кўркам шийпондан бир қиз билан бир йигит куйларди. Дам олиш вақтида гулистон ичра гулдай яшнаб, муқаддас юрак туйғуларини тароналар орқали изҳар этиб ўтирган бу икки бахтли ёшнинг эзгу қўшиғи хаёлимни олис-олисларга элтди. Бу ерда яратилган Фарҳод ва Ширин афсонасини ва Фарҳод ва Ширин ҳақида шеърий дурдоналар яратган буюк сўз усталарини эслаб кетдим.

Қардош тожик халқининг XIV асрда яшаган машҳур классик шоири Камол Хўжандийнинг ёшлиги Хўжанд (ҳозирги Ленинобод), Самарқанд ва Тошкентда ўтган. Бу шаҳарларга сафари вақтида Мирзачўл ерларида бўлган, Фарҳод ва Ширин қиссаларини эшитган. У ўзининг бир қитъасида машъум замонанинг қабиҳ гирдобларида Фарҳоднинг тақдири нақадар аянчли бўлганлигини бундай ёзган:

Хусрав етди Ширин васлига,
Фарҳод тоғни қазийди бекор.

Буюк шоирнинг «Хусрав етди Ширин васлига» деган мисрасини эсга олганимда, ногаҳон Мирзачўл ерларида у икки муҳаббат соҳиблари ҳақида тўқилган эртак ёдимга келди. Эртакда Хусрав Ширин васлига муяссар бўлиш учун ҳийла ишлатиб, кечаси саҳрога бўйра ёйдириб, «дарё тўсилди, чўлга сув чиқарилди» деб соҳибжамол қасрига йўл олади. Фарҳод эса тоғни бекор қазганлигини, улкан муҳаббати оёқ ости бўлганлигини билиб ўзини ҳалок этади.

Элимиз шеъриятининг бобокалони, назм мулкининг султони буюк Алишер Навоий таҳсил кўргани Самарқандга келганида, ўз «Ҳамса»сидан жой олган машҳур достони воқеаси Мирзачўл ерларида эртакка айланганлигини аҳли давра алломалардан эшитгандир. Шунинг учунми, ҳар ҳолда, Навоий достонининг асосий қаҳрамонлари унинг ўзидан бурун ўтган буюк қалам соҳиблари ёзган Хусрав эмас, балки Фарҳод ва Шириндир. Ўша вақтларда таҳсил кўриш учун Самарқанд ва Бухорога Мирзачўл атрофидаги Тошкент, Хўжанд, Ўратепа, Жиззах шаҳарларидан толиби илмлар бориб туришган.

Самарқандга келган Алишер Навоийнинг буюк устози Абдураҳмон Жомий ҳам ўз ғазалларида алданган Фарҳод ҳолидан фарёд чекиб, қуйидаги ажойиб мисраларни ёзиб қолдирган:

Эй фалак Ширин дардини
Хусрав кўнглига элтма.
Чунки топилмас бу мулкка
Фарҳоддан афзал харидор.

Абдураҳмон Жомий Фарҳод ва Ширин ҳақидаги мисраларни ёзар экан, ўзининг кўнгли ҳам Фарҳод ва Ширин афсонаси яратилган юрт томонда эканлигини, бу ерда жондан азиз севгилиси борлигини ёзиб, Ҳижозга эмас, балки севимли ёрининг юрти Туркистонга йўл олишини бундай ёзади:

Эй, Жомий, сен Хуросон еридан
Ҳижоз азмин не қилгайсан.
Чунки сенинг орзу каъбанг
Мулки Туркистон эрур.

Мирзачўлда Фарҳод ГЭСнинг улкан биноси қад кўтариб турган жойда Навоий номли колхоз қишлоғи бор. Бу қишлоқ аҳли ўзини бизлар Фарҳод ва Ширин авлодларимиз дейдилар. Ҳозир улар қишлоғи яқинида Ширин шаҳари бунёд этилган. «Фарҳод» совхози ташкил этилган. Бу шаҳарлар ва пахтакор хўжаликлардан машҳур соҳибкорлар, пахта усталари, Мирзачўлнинг ҳақиқий, бахтиёр азамат Фарҳодлари етишиб чиққан. Уларнинг уфққа бош қўйган пахтазорларида юриб, буюк Алишерни ўйлайман. Унинг ер ва сув ҳақидаги, Фарҳод ва Ширин қисматига бағишланган юрак сўзлари ёдга келади:

Қўйиб кўнглига юз кўҳи аламни,
Тукуб кўздан туман минг сели ғамни.
Уруб оҳидан ўт ҳардам забона,
Сув очмоқ азмига бўлди равона.
Ки сув ондин қуйи чун айласа майл,
Ясағай боғу бўстон анда ҳар хайл.

Навоий Фарҳод дардини қаламга олиб, уни «сув очмоқ азмига» отланганлигини ва «боғу бўстон» воҳаларини яратишга азм этганлигини ёзиб, қадимий эл орзуси бўлган қақроқ ерларга сув чиқаришни эзгу муҳаббат қасамёдига айлантиради.

Лекин истибдод, жаҳолат, қонхўр ҳукмдорлар замонида ҳар қандай эзгу орзу оёқ ости бўларди. Шунинг учун буюк шоир Фарҳод қисматидан фарёд чекиб, бу мисраларни қаламга олди:

Яна оламда шаҳру тоғу води,
Кезиб ишқ аҳдига қилғил мунодий:
Ки Фарҳод ўлди ошиқлик аро зор,
Вале етди анга Хисравдан озор.

Фарҳод ва Ширин афсонаси яратилган Сирдарё соҳилларидаги халқларнинг орзу-ўйларини, Ўрта Осиё чўлларини ўзлаштириб, у ерларни гулистонга айлантириш ниятларини қардош тожик халқининг ўтган асрнинг охири ва йигирманчи асрнинг бошларида Хўжандда (Ленинободда) яшаб ижод қилган гуманист шоир Тошхўжа Асирий ҳам ўз асарларида ёзиб қолдирган. Унинг «Бекобод ариғи таърифида» шеъри бу сўзимизга ёрқин мисол бўла олади.

Бекободнинг ерларига туташ чўл,
Ундаги ер экинларга топмас йўл.
Агар ариқ чиқарилса дарёдан,
Яшнайди ер турли гулшан, гиёҳдан.
Бу афсона шунчаки у бир мақол
Эмас, балки эрур орзию хаёл.

Шоир Мирзачўл ерларида кўп бўлган, бу ердаги кимсасиз, ваҳший ерлардан ўтар экан, эл орзусини тинглайди ва «бу афсона эмас, балки эрур орзию хаёл» деб ажо-

МАШИНА УСКУНАЛАР ТЎЛИҚ ИШЛАТИЛЯПТИ

БЕКОБОД районидаги Мавлонов номли совхозда механизаторлардан Х. Усмонов ва У. Турғунов рекорд қўйдилар. Улар ҳар куни 10—12 гектар — нормадан анча кўп пахтазорга ишлов беряптилар. Техникадан билиб фойдаланиш бунга ёрдам бермоқда. 34 та чопиқ трактори, культиваторлар, органик ўғит ташиш учун тележкалар комплекс отрядлар ихтиёрига бериб қўйилган. Уларнинг составида кўчма ремонт устахоналари, маиший хизмат бўғинлари ҳам бор.

Ҳозир 2300 гектар ерни эгалловчи совхознинг пахта далаларида ғўзага бешинчи ишлов беріляпти, тўртинчи суғориш охирлаб қолди. Ғўза яхши ўсмоқда: ҳар бир тупда 12—14 тадан кўсак бор. Энг яхши бригадаларга пул мукофотлари берилди.

Ғўзанинг ҳозирги ҳолати деҳқонлар гектар бошига 33 центнердан пахта берамиз, деб зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини бажаришларига имкон беради.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТ ТАЪЛИМИ ВА ҲАЁТ

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Умумий таълим мактабларининг ўқувчиларига таълим, тарбия беришни ва уларни меҳнатга тайёрлашни янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори педагогика олий ўқув юртлари олдига ҳам қатор вазифаларни қўйди. Мазкур қарорда совет ҳокимияти йилларида умумий таълим мактаби совет кишиларининг барча авлодларини коммунистик ғоявий эътиқод, юксак совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми туйғуси руҳида, меҳнатга ва социалистик Ватан ғалабаларини ҳимоя қилишга тайёрлик руҳида тарбиялашга бебаҳо ҳисса қўшганлиги алоҳида қайд этилган. Шу билан бирга «Умумий мажбурий ўрта таълим шароитида,— деб қайд этилади қарорда,— ўқувчиларга меҳнат таълими, тарбияси бериш ва касб танлашни ўргатишнинг ҳозирги аҳволи ижтимоий ишлаб чиқариш ва фан-техника тараққиётининг юксалиб бораётган талабларига мувофиқ эмас. Мактабларни битириб чиққан кўп кишилар меҳнат қилишга тузукроқ тайёрланмасдан ҳаётга қадам қўймоқдалар».

Педагогика олий ўқув юртлари асосан умумий таълим мактаблари учун педагог кадрлар етиштириб беради. Бундай узвий боғланиш педагогика олий ўқув юртлари коллективлари зиммасига ҳам катта вазифалар юклайди.

Ўқувчиларга меҳнат таълими, тарбияси бериш соҳасидаги нуқсонларни бартараф этиш билан боғлиқ масалалар ҳам педагогика институтлари зиммасига тушади. Чунки, умумий таълим мактаблари учун кадр тайёрлаш жараёнида институт асосан ўз лабораторияси — умумий таълим мактабига суянади. Институтда берилган назарий ва методик билимлар педагогика практикаси жараёнида мактабда жиддий синовдан ўтказилади.

Меҳнат таълими фақатгина жисмоний меҳнатнигина эмас, балки ақлий меҳнатни ҳам ўзида тўла мужассамлаштиради. Шундай экан, ўқиладиган лекция ва махсус курслар, ўтиладиган махсус семинарлар, практика ва лаборатория машғулотлари аввало назарий ва методик жиҳатдан давлат программаси талабига тўла жавоб бераоладиган бўлиши лозим. Шу ўринда таниқли совет олими моҳир педагог Т. Н. Қори-Ниёзийнинг қуйидаги сўзларини эслатиб ўтиш ўринлидир:

«Дўстим ўқитувчи! Сиз яхшилаб қаршингизда ўтирган ёш болага диққат қилинг. Уларнинг кўзлари термулиб, сизга қараб туради. Парранда боласига дон келтирганда, у оғзини очиб, ҳаяжонга келишини кўргандирсиз, албатта. Шу каби у болалар ҳам сизнинг маънавий донингизга интизор. Фақат сиз шуни билингки, дон тўқ, соғлом бўлгандагина бола ундан баҳраманд бўлади. Акс ҳолда, яъни сизнинг берган донингиз пуч бўлганда, болани ноумид қилиб, алдаган бўласиз. Натижада, бора-бора шогирдларингизнинг сизга ишончи, меҳр-муҳаббати қолмайди».

Ҳар бир педагогнинг тинимсиз ижодий изланиши, меҳнати туфайли ўз талабасида бўлган маънавий эҳтиёж тўла қондириб борилади. Талабада ўз устозига, унинг касбига, меҳнатига нисбатан эътиқоди ортади.

Студентларнинг умумий таълим мактабларида ўтадиган педагогик практикалари катта назарий ва амалий методик аҳамият касб этади. Педпрактика жараёнида ёшларда ўз касбига, профессионал тайёргарлигига нисбатан эътиқоди шаклланиб боради. Шунинг учун ҳам бу ишни ташкил этиш

ЎҚИТУВЧИЛАРНИНГ АВГУСТ КЕНГАШИ ОЛДИДАН

ва бошқаришга алоҳида эътибор бермоқ лозим. Бу борада Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида бирмунча ижобий тажрибалар тўпланди. Студентларнинг педагогик практика давомидаги фаолиятларига раҳбарлик қилиш, уларга ўз вақтида назарий ва методик ёрдам бериш ишларига истеъдодли методист-педагог А. Азизов раҳбарлик қилаётир. Практикага чиқиш олдидан бўлғуси педагоглар ўз вазифалари хусусида батафсил инструктаж оладилар. Практикани бошқариш эса институт ректорати томонидан тажрибали методистлар, олим-педагогларга топширилган. Дарс бериш билан бирга машғулотлардан ташқари ишларни бошқаришда ҳам актив иштирок этадилар. Бундай практикалар улар учун мактабларда пионер-комсомол ишларини ташкил этишда ҳам катта тажриба мактаби вазифасини ўтайди.

Ҳар икки турдаги практика тамом бўлиши билан мактаб педагогик коллективи ва комсомол ташкилотлари инструкторлари иштирокида якунловчи илмий-методик конференция ўтказилади. Унда бажарилган ишлар илмий-назарий ва методик жиҳатдан кенг муҳокамадан ўтади, студентлар олдига навбатдаги вазифалар қўйилади.

Бироқ, педпрактика ўтказишда баъзи камчиликларга ҳам йўл қўйилмоқда. Умумий таълим мактабларининг аксари қишлоқларда жойлашганлигига, ўзига хос специфик хусусиятларга эга эканлигига қарамасдан, педпрактикалар асосан шаҳар билим ўчоқларида ўтказилади. Натижада, студент институтни тамомлаб, ишга боргунга қадар, қишлоқ мактаби шароитида ўқувчилар бажарадиган ижтимоий-фойдали меҳнатнинг ўзига хос томонларидан бехабар бўлади. Ўз талабларини зарур назарий ва методик билимлар билан қуроллантиришга эришган ўқитувчиларгина меҳнат таълими ва тарбиясини намунали йўлга қўяди, ёшларга касб танлашда яқиндан ёрдам беради.

Шуни ҳам алоҳида қайд этиб ўтиш керакки, умумий таълим мактаби ва педагогика олий ўқув юртларининг ўқув моддий базасини атрофлича мустаҳкамлашга эришмоқ даркор. Бунинг учун ҳар бир ўқув фани юзасидан ўтказиладиган амалий машғулотлар характерига мослашган лабораториялар, устахоналар ва таълимнинг техника воситалари комплексига эга бўлиш даркор. Ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, ўқитиш методларининг ўзини турмуш талабларига ҳам мувофиқлаштириш керак, мактабни замонавий ўқув қуроллари билан, шу жумладан кўргазмали қуроллар билан таъминлаш керак.

Қарорда мактабни битириб чиқаётган кўп ёшлар асосий оммавий касблар тўғрисида етарли тасаввурга эга эмасликлари алоҳида кўрсатиб ўтилганлиги бежиз эмас. Фикримизча, педагогика олий ўқув юртларида студентларни мактабда, пионер ва комсомол-ёшлар орасида ғоявий сиёсий ишларни ташкил этиш ва бошқаришга тайёрлаш айниқса муҳимдир. Зотан, олий ўқув юртларининг тарих-педагогика, рус тили-адабиёти ва педагогика бўлимларини битириб чиқаётган ёш мутахассислар иккинчи касб сифатида мактабларда пионер-комсомол ишлари ташкилотчиси вазифасини бажаришга ҳам даъват этилиши лозим. Шундай экан, улар октябрятлар, пионерлар ва комсомоллар билан ишлашнинг ҳамма форма ва методларидан хабардор бўлишлари керак.

Қарорда кўрсатилган социал вазифалар комплекси — меҳнат таълими, тарбияси бериш ва уларни жамият эҳтиёжини ҳисобга олган ҳолда касб танлашларини тўғри ташкил этиш, ривожланган социалистик жамиятимиз халқ хўжалиги учун ижтимоий фойдали меҳнатда самарали иш олиб борадиган гражданларни камол топтиришда муҳим социал-сиёсий аҳамият касб этади.

Т. ТОШПЎЛАТОВ,
Педагогика фанлари кандидати.

Пойтахтдаги кўплаб саноат корхоналари қатори «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчилари ҳам маҳсулот сифатини янада яхшилашга ҳаракат қилмоқдалар. Бу эса корхона маҳсулотларига бўлган талабни оширишга олиб келмоқда. Суратда: бирлашманинг илғор тўқувчиларидан Татьяна Кардаш ва Марзия Норматхўжаеваларни кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

ҚАТОРДА НОРИНГ БЎЛСА...

Тамал ака асл деҳқон ўғли. Эсини танибдики, пахтазорда меҳнат қилади. У сувчилик қилиб юрган пайтларидаёқ, пахтачиликнинг кўз илғамас сирларини ўрганиб олган. Ер билан «тиллаша» олади.

Совхоз раҳбарлари Тамал акани бригадир этиб тайинлашганда у ўзининг бой тажрибасига қарамай донгдор пахтакорлар билан маслаҳатлашиб иш тутди. Натижада бригада олтинпазлари планни ортиғи билан адо этишди.

Ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида янада самарали ишламоқдалар. Ҳар бир туп ғўза агротехника қоидалари асосида парвариш қилинмоқда.

Бригаданинг «пўлат от» чавандозлари ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бермоқдалар. Булар Тожибой Ҳолбоев ва Исмат Бадаловлардир.

Ғўзани бегона ўтлардан тозалашда бригаданинг илғор ишчилари Ҳадича Қамбарова, Турсун Ҳолбоева каби чопиқчилари кунлик нормаларини 1,5 баравар ошириб адо этишмоқда.

Сувчи — экинни яшнатувчи, дейди халқимиз. Очил Абдуллаев, Ғозиқул Тожиқулов, Ҳасанбой Қаршибоев каби сувчилар ўз соҳаларининг усталари. Уларнинг қизғин меҳнати туфайли ғўза об-ҳаётга қонмоқда.

Тамал ака Қамбаров бошлиқ бу бригада аъзолари ўтган йил 72 гектар ернинг ҳар гектаридан 33 центнердан ҳосил йиғиб, совхозда пешқадамлик қилган бўлсада, бу кўрсаткич уларни қониқтирмайди. Дўнг ва сойликдан иборат бўлган бир гектар ер ўзлаштирилди. Табиий офат туфайли чигит уч марта бузиб экилди. Рўй берган барча қийинчиликлар енгилди.

Ҳозир 2-Пискент совхозининг 2-бўлими азаматлари гектаридан 35 центнердан ҳосил олиш учун ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар.

М. СОИПОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ
МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЖАҲОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

Социалистик мамлакатларнинг матбуоти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумичинг Раиси Л. И. Брежневнинг Қримда Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария халқ республикаси давлат кенгашининг раиси Т. Живков билан бўлган учрашувни шарҳлаб қуйидагиларни таъкидлайди: томонлар СССР билан БХР ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш ва уларни бир-бирига яқинлаштириш программасини амалга ошириш соҳасида анча иш қилганликларини мамнуният билан қайд этдилар. Учрашув қатнашчилари, деб таъкидлаб ўтади венгрияда чиқадиган «Непсабадшаг» газетаси, Хитойнинг гегемончилик йўли тинчлик ва социализм манфаатларига тамоман душман эканлигини кўрсатиб ўтдилар.

ГДР газеталарининг биринчи саҳифаларида ирқчиликка ва ирқий камситишга қарши курашга бағишланиб, Женевада ўтказилаётган жаҳон конференцияси ҳақидаги материаллар босилган. «Нойес Дойчланд» газетаси ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўллаган табрикномаси конференция қатнашчиларида зўр қизиқиш туғдирганлигини хабар қилади. Тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари, деб ёзади газета, империалистларнинг ёш давлатлар ишлерига аралашувини сира кечиктирмай тўхталишини, шу давлатларнинг эркин ва мустақил ривожланишдан иборат суверен ҳуқуқларини ҳурмат қилишни талаб этади.

Ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб олиш, прага метроси янги линиясининг муваффақиятли ишлаши — социалистик Чехословакия матбуотининг асосий мавзуларидир. Пойтахтимиз метроси, деб ёзади «Руде право» газетаси ўзининг «Дўстлик самаралари» сарлавҳали мақоласида, Чехословакия-Совет дўстлиги қурилиши сифатида прагаликларнинг онгида ҳамиша сақланиб қолади.

Монголияда чиқадиган «Унэн» газетасининг бош мақоласида мамлакатнинг турли ташкилотларида хўжалик ҳисоби практикасини такомиллаштириш масалалари кўриб чиқилган. Газета қуйидагиларни хабар қилади: ҳозирги вақтда республикада Злобин методи асосида ишлаётган 120 дан кўпроқ қурилиш бригадаси муваффақиятли равишда иш кўрмоқда. Газета шу соҳада Совет Иттифоқининг бой тажрибасидан янада кенгроқ фойдаланишга даъват этади.

Капиталистик мамлакатларнинг валюта бозорларидаги ваҳима чет эллардаги кўпгина нашрларнинг диққатини ўзига жалб этмоқда. Парижда чиқадиган «Юманите» ўз шарҳларида Қўшма Штатлар доллар курсининг пасайиб кетганлигидан ўзининг ташқи савдосини активлаштириш ва экономикасини жонлантиришга уриниб кўриш йўлида фойдаланмоқда, деб таъкидлайди. Газета пировардида бундай деб ёзади: Америка монополиялари ана шундай сиёсатни ўтказа туриб, ўз қийинчиликларини, инфляцияни ва ишсизликни бошқа мамлакатларга экспорт қилмоқда.

(ТАСС).

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● СОФИЯ. Пловдив, Стара-Загора округлари ва Болгариянинг бошқа округларидаги токзорларда узумнинг эртапишар навлари ҳосилини узиб олишга киришилди. Ширин-шакар узум бошлари рефрижераторларга юкланиб, токзорлардан тўппа-тўғри савдо шохобчаларига жўнатилмоқда.

Узумчилик мамлакат қишлоқ хўжалигида муҳим ўрин эгаллайди. Ҳозирги вақтда мамлакатда 200 мингдан кўпроқ майдон ток учун ажратилган.

Болгария узум етиштириш жиҳатидан Европада етакчи ўринлардан бирини эгаллайди.

● ВЕНА. Австрия ишчи ва хизматчилари иш ҳақининг тобора кўп қисми ҳар хил солиқ ва божлар тўлаш учун сарфланмоқда. Расмий статистика маълумотларига кўра, ишчи ва хизматчилар иш ҳақининг 75 процентидан кўпроғи солиқлар ва божлар тўлаш учун кетади. Солиқ ажратмалари бундан аввалги йилдагига нисбатан 3,4 процент кўпайган, кейинги ўн беш йил мобайнида эса 10 процентдан зиёд ортган.

● ВАШИНГТОН. АҚШда уй-жой ва квартира ҳақи ғоят тез ўсиб бормоқда. Расмий маълумотларга кўра, сўнгги уч йил мобайнида америка пойтахтининг ўзидагина уй-жойларда истиқомат қилиш ҳақи қарийб 70 процент, шаҳарнинг айрим районларида эса уч баравардан зиёд ошган.

● ОТТАВА. Канадада кун кечириш тобора қийинлашиб бормоқда. Озиқ-овқат маҳсулотлари нархининг ошганлиги аввало бунга сабаб бўлмоқда. Канада статистика бюросининг маълумотларига қараганда, мамлакатда июль ойида қимматчиликнинг ўсиш суръатлари 9,8 процент бўлган. Бу — сўнгги уч ой мобайнидаги энг юқори кўрсаткичдир.

● ЖАЗОИР. ЖХДР президенти, революцион кенгаш раиси Х. Бумиддин Жазоир меҳнаткашларининг статусини, уларнинг ҳуқуқлари ва вазифаларини белгилаб берувчи қонунни имзолади. Ана шу янги қонуннинг қабул қилинишини жазоир жамияти ривожланишининг ҳозирги босқичи шарт-шароитлари тақозо этмоқда. Мустақиллик даврида рўй берган прогрессив ўзгартишлар меҳнаткаш инсоннинг ролини янгича белгилаш имконини берди.

Янги қонунда меҳнаткашларнинг меҳнати ва сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш масалаларига, шунингдек социал тараққиётни таъминлашда давлатнинг ролига катта эътибор берилмоқда.

(ТАСС).

ЭФИОПИЯ КАСАБА СОЮЗЛАРИ АНЖУМАНИ ТУГАДИ

АДДИС-АБЕБА. (ТАСС мухбири). Умумэфиопия касаба союзларининг съезди бу ерда ўз ишини тамомлади. Съезд Эфиопия меҳнаткашларига мурожаат қилиб, уларни мамлакатда миллий демократик революция программасини муваффақиятли равишда амалга ошириш ва социалистик жамият қуриш учун курашда бирлик ва жипсликни мустаҳкамлашга чақирди.

Съезд иштирокчилари қабул қилган резолюцияларда феодал ўтмишнинг оғир меросини тезроқ бартараф этиш учун миллий экономикани ҳар томонлама ривожлантириш, меҳнат унумдорлигини ошириш зарурлиги таъкидлаб ўтилади.

Ана шу мақсадларга эришиш, деб уқтириб ўтилади ҳужжатларда, кенг халқ оммасининг сиёсий онглилигига ва уюшқоқлигига бевосита боғлиқдир. Бундай шароитда меҳнаткашлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишни активлаштириш, революция ишига содиқ бўлган кадрларни тайёрлаш тобора катта аҳамият касб этади. Мамлакатда ишчилар синфи партиясини тузишнинг муҳим эканлиги резолюцияларда алоҳида уқтириб ўтилади.

Съезд Эритрея вилоятидаги аҳволни кўриб чиқиб, Эфиопия миллий армияси сепаратчи гуруҳларга қарши бошланган муваффақиятли ҳужум у ерда яқин вақт ичида вайрон қилинган саноат корхоналарини тиклаш ва халқ оммасининг актив иштирокида туб социал-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга киришиш имконини беради, деб таъкидлади.

Ю. ПИЧУГИН.

ДЕМОКРАТИК ЦЕНТРАЛИЗМ ПРИНЦИПЛАРИ АСОСИДА

ФРЕЛИМО партияси эълон қилган социализм негизларини қуриш, халқ демократиясини ривожлантириш йўли махсус моддада қонуний мустаҳкамланган. Давлат ҳокимияти турли органларининг вазифалари аниқлаб берилган. Бу органлар конституцияга мувофиқ демократик централизм, халқ билан алоқада бўлиш принциплари асосида иш кўрмоқдалар.

Мозамбик халқ республикасида халқ ассамблеяси давлат ҳокимиятининг олий органи, деб эълон қилинган. Конституциянинг янгиланган текстида ижроия ҳокимият органлари тегишли даражада халқ ассамблеяси олдида ҳисобот бериб турадилар, деб таъкидланади.

(ТАСС).

ДАРЁСИ

...йиб мисраларни қаламга олади. Дарёлардан, ўзлаштириладиган жойлардан сўз очади.

Тоғ бағрида, Ширин дардида зўравонлар, золим ҳукмдорлар дастидан ўзининг эзгу ниятига — севимли ёрига етолмаган Фарҳод қиссаси ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода асарларида ҳам акс этган. Буюк шоирнинг Октябрь инқилобидан аввал 1911 йилда ёзган «Боғларда гул» ғазалида шундай байтни учратамиз:

«Кесмади тоғ бағрин
Фарҳоди зор, Ширин
Йўқлаб келиб гоҳида
Ҳолини сўрмагунча».

Элимизнинг атоқли қалам соҳиблари Ғафур Ғулом билан Ҳамид Олимжон 1939 йилда Катта Фарғона канали қурувчиларининг улкан меҳнат ғалабаларини шеър билан ёзиб, бу қасидада халқимизнинг Мирзачўлни ва бошқа сувсиз ётган дашту саҳроларни ўзлаштириб, у ерларни серҳосил экинзорларга айлантириш орзуси энди рўёбга чиққанлигини ёрқин мисраларда тараннум этганлар.

Қасидада Мирзачўлда, Сирдарё соҳилларида халқимиз орасида Фарҳод ва Ширин эртаги юрганлиги ва бу эртакда Мирзачўлга сув чиқариш орзуси асос қилиб олинганлиги бундай куйланади:

Гўзаллигин Мирзачўлга гаров қўйипти,
Талабгорга битта шарту сўров қўйибди.
«Шартим шуки, Мирзачўлга ўтказсин канал,
Сир бир томон, чўл бир томон ётмасин увол».
Қиз шартини довруқ билан тинглапти олам,
Йўл олибди теварақдан аломон-одам.
Бироқ, Хисрав одамликдан баҳрасиз юрак,
Ширин қизни эгаллашга элдан бурунроқ,
Меҳнат эмас, найрангларни ишга солади,
Бу найрангнинг тарифидан мард уялади.
Тез фурсатда лак-лак бўйра бўлади тайёр,
Тўлин ойли бир кечада Хисравдай айёр,
Бўйраларни Мирзачўлга ёйди бутун,
Сирдан бошлаб, ярқирайди Мирзачўлда тун.
Ой нурида бўйра порлар оққан сув каби.
Шўрлик Ширин қувонади, кулгуда лаби.
Тонг отганда, ой ботганда, тугалганда тун
Шараф, номус, сув ҳам канал йўқолмиш бутун...

Мирзачўлни Мирзагулистонга айлантириш ишлари Октябрь инқилобининг дастлабки йиллардан, улуғ доҳимиз Владимир Ильич Лениннинг 1918 йил 17 майда «Туркистонда суғориш ишлари учун 50 миллион сўм ажратиш ва бу ишларни ташкил этиш тўғрисида»ги тарихий Декретидан бошланади. Ўша йиллардан бошлаб, бепоён мамлакатимиз бағридаги чўл номи билан аталган доғлар аста-секин йўқола бошлайди. Айниқса Улуғ Ватан урушидан кейинги забардаст беш йилликлар даврида қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириб, азим дарёларни жиловлаб, сув ва нур манбаъларини бунёд этиш кенг миқёсда олиб борилди.

Қадимий она Сирдарёмиз сув на нур олтин маржонларига айланди. Унинг соҳилларида бирин-кетин улкан нурхоналар ва об-ҳаёт ҳавзалари, каналлари пайдо бўлиб, қадимий дашту чўллар антиқа гулистонга айлантирила бошланди. Бекобод Фарҳод ГЭСи бунёд этилди.

1956 йилнинг 8 апрелида қадимий Сирдарё янги зўр тантанани ўз бошидан кечирди. Ленинобод шаҳарининг шарқида, Қайроққум посёлкасининг яқинида она дарёмиз жонажон диёримизга сув ва нур етказиб бериш учун белини яна бир бор маҳкам боғлади. Улкан дарё ўзанининг тўсилишига бағишланган тантанага Тошкент ва Фарғона областларидан делегациялар, Совет Иттифоқининг кўпгина йирик гидротехник қурилишларининг қурувчилари ва энергетиклари келдилар. Митингда қардош Тожикистон ва Ўзбекистон республикаларининг раҳбарлари, шунингдек қурилишда қатнашган бинокорлар сўзга чиқдилар.

Митингда ҳам ,митингдан кейинги учрашувларда ҳам сув ва нур тантаналарига бағишланган шеърлар ўқилди, ҳофизлар қўшиқлари янгради. Қардош тожик халқининг улкан шоири Мирзо Турсунзода дарё соҳилида ўзининг энг яқин ҳамкасб дўсти, шеъриятимизнинг яловбардори Ғафур Ғулом билан бирга юриб, қон-қардош халқларнинг асов Сирдарёни жиловлаш ва дашту-саҳроларни унинг об-ҳаёт чашмаларидан баҳраманд этиш тантаналарига бағишланган шеърлар ёздилар. Турсунзода бу тарихий воқеага бундай шеър бағишлади:

Сайл, янги сайлдир Сир қирғоғида,
Халққа янги иқбол келди хурсанд чоғида.
Хабар қилдик сайлимизга барча дўстларни,
Бирга тўсиб Сир йўлини, топдик зафарни.
Кеча-кундуз қирғоғидан елиб эркин ел,
Фарҳод чироқлари томон келар муттасил.
Бахтимизга хизмат қилар у мингларча йил,
Қайроққум ГЭС эртамизни қилар чароғон,
Қудратли юрт ноз-неъмати бўлар фаровон.

Ғафур Ғулом қадрдон дўстининг янгроқ овозига ҳамнафас бўлиб, бундай сатрларни қаламга олди:

Нур ва сув халқларнинг қадим орзуси,
Хусусан ўзбекка бу эски умид.
Ўтмиш ташна кунлар ва тунлар нурсиз,
Бу улуғ қиссага бўлдилар калид.
У «Фарҳод — Ширин» деб айтар афсона,
Замири тилакнинг зўр шамчироғи.
Афсона умидга дастак, баҳона,
Ҳатто макон тайин — Сирнинг қирғоғи.
Қадимнинг бўй бермас тўнғбош айғири
Сирдарё эгади тез фурсатда бош.
Бир умр қониқиб Мирзачўл ери,
Кумуш кўзгуларда нурланар қуёш.

Бугун ўз эркини ўз қўлига олган бахтиёр халқимиз қадимий орзуларини рўёбга чиқариб, мўъжизалар яратмоқда. Буюк мамлакатимизнинг қаерига борманг, каттакичик дарёлар тўсилиб, яратилганидан буён бўш ётган дашту саҳроларга об-ҳаёт оқизилмоқда, ирригация солномасига тарихий воқеалар, халқимизнинг улкан зафарлари ёзилмоқда.

Буюк даҳоларнинг Фарҳод ва Ширин афсонасига бағишланган ўлмас сатрларини хотирга келтирар эканман, Сирдарё бўйида, антиқа боғ ичида Навоийнинг «Ҳамса»»сини ўқиб, қўшиқ айтиб, «Фарҳод ва Ширин» достонидан парчалар ўқиб ширин суҳбатлашиб ўтирган икки бахтли севишганни ўйлаб кетдим ва улар ҳақидаги бу сатрларни қаламга олдим:

Ям яшил соҳилда, навбаҳор пайти,
Янграр Алишернинг ғазали, байти,
Оқшом пайт ястаниб икки ёш дилдор,
«Фарҳод ва Ширин»дан ўқирди такрор.
Ёш йигит куйманиб Фарҳод дардига,
Таҳсинлар ўқирди севги мардига.
Қиз қалби Шириннинг умрини хазон
Этган қаро кунга қиларди туғён.
Пастликда Сирдарё мавж урар эди,
Шошиб, кўпик отиб, шўх куйлар эди:
Мен энди Ватанга бериб сув ва нур,
Бахш этгум чўлларга янги гул умр!
Икки ёш юракдан севиб диёрни,
Томоша қиларди гулшан баҳорин.

НАЗАРМАТ.

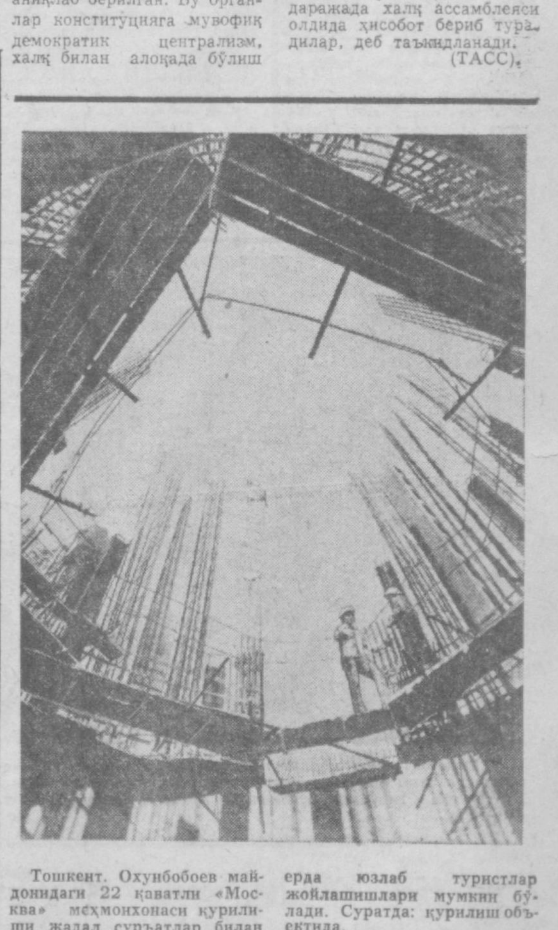

Тошкент. Охунбобоев майдонидаги 22 қаватли «Москва» меҳмонхонаси қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бино фойдаланишга топширилгач бу ерда юзлаб туристлар жойлашишлари мумкин бўлади. Суратда: қурилиш объектида.

Ш. Иброҳимов фотоси.
(ЎзТАГ).

НОДИР НАШР

УМРИ БОҚИЙ КИТОБ

Жаҳон китоб хазинасида ноёб асарлар оз дейсизми? Билим тилсимотининг калити янгиликлар асрлар оша боқий умр кўриб келаётган «Ян Гевелий». Осмон юлдузлари атласи» деган тўплам фан тарихидан ҳикоя қилади.

Бу китобнинг ёзилганига кўп йиллар бўлди. Дастлаб у 1690 йилда Гданьскда чоп этилган эди. Ўтган асрдаёқ атласнинг ўша асл нусхасидан бири Тошкентга олиб келинганди.

Вақт ўтиши билан бу нодир асарга бўлган эҳтиёж ортди. Шу сабабли атлас Ўзбекистон ССР «Фан» нашриёти томонидан икки марта қайта нашр қилинди. 1968 ва 1970 йилларда босилган мазкур нашрлар айниқса астроном олимлар орасида кенг тарқалди. Америка Қўшма Штатлари, Италия, Франция, Англия каби чет эл мамлакатлари астроном олимлари ҳам тўпламга юксак баҳо бердилар. Токиода эса япон тилига таржима қилинди.

Яқинда атласнинг Тошкентдаги учинчи нашри ҳам қўлдан чиқарилди. Бу сафар у анча тўлдирилиб, қўшимча маълумотлар билан бойитилди. Унга Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги В. П. Щегловнинг шу тўплам ҳақида ёзган мақоласи киритилди, яна бир бўлим қўшилди.

Мазкур нашр иконография усулида босмага тайёрланганлиги билан ҳам характерлидир. Улуғ ўзбек астрономи Мирзо Улуғбек образи акс эттирилган еттита нодир гравюра эътиборни ўзига тортади. Буларнинг нусхалари АҚШ, Англия, Франция кутубхоналари фондидан олинди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Астрономия институти томонидан тайёрланган бу китобнинг текстларини ўзбек, рус ва инглиз тилларида ўқиш мумкин.

М. АБДУЛЛАЕВ,
педагог.

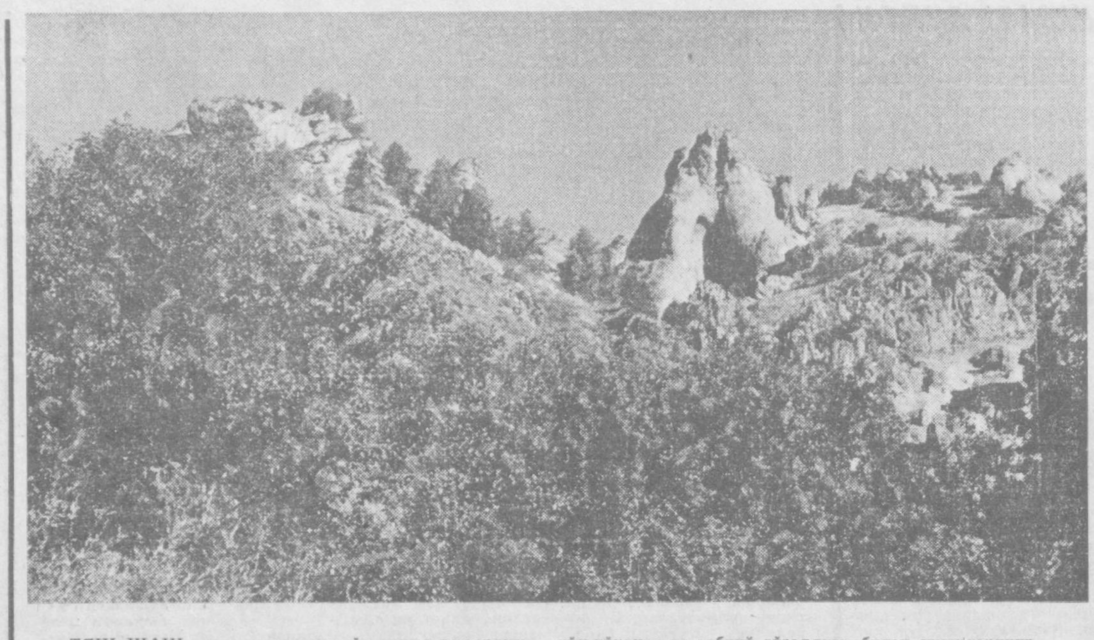

ТЯНЬ-ШАНЬ тоғи тизмалари ўзининг улуғворлиги, кўм-кўклиги ва табиий гўзаллиги билан кишиларнинг диққатини тортади. Сурат-да: тоғ манзараси.

М. Эргашев фотоси.

Спорт

ЯНА ДУРАНГ

Багиода шахмат бўйича жаҳон чемпиони Анатолий Карпов билан шу номга даъвогар Виктор Корчной ўртасидаги 12 партия кечиктирилган эди. Рақиблар бу ўйинни давом эттирмай дуранггa рози бўлишди. Шундай қилиб 12 учрашувдан кейин ҳисоб ҳамон 1:1 бўлиб турибди.

ФУТБОЛЧИЛАРИМИЗНИНГ ХАЛҚАРО УЧРАШУВЛАРИ

СССР кубогининг финалчиси «Шахтёр» Лиссабонда «Боависта» командаси билан бўлган биринчи ўйинни ғалаба билан тугатди. Португалия футболчилари дарвозасига киритилган ягона тўпнинг автори Старухин бўлди.

Москванинг «Спартак» футболчилари ГФРда меҳмон бўлиб туришибди. Улар 1-лига вакиллари билан бўлган иккита ўйинда ғолиб келишган эди. Футболчиларимиз Ольденбург шаҳар терма командаси билан бўлган учрашувда ҳам 3:1 ҳисобида ғалабага эришдилар. Тўпларни Калашников, Гаврилов ва Букиевскийлар киритишди.

«Спартак» якунловчи учрашувни бугун Зиген шаҳрида ўтказади.

СССР ёшлар терма командаси эса Эронда меҳмон бўлиб турибди. Улар Ахваз шаҳрида тенгдошлари билан бўлган халқаро учрашувда 3:0 ҳисобида ғолиб келдилар.

СЎНГГИ ТУР ОЛДИДАН

«Правда Востока» газетаси соврини учун ўтказилаётган халқаро турнир қатнашчилари бугун дам олишади. Танаффусдан фойдаланган спортчилар Самарқандга экскурсия уюштирадилар.

13 турдан сўнг вильнюслик Р. Виткаускайте 10,5 очко тўплаб пешқадамлик қилмоқда. Жаҳон чемпиони Елена Михайловская билан ленинградлик Галина Кузнецова 10 тадан очко билан 2—3 ўринларни эгаллаб туришибди. Польшалик Марковскаяни мағлубиятга учратган республикамиз вакили Озода Аҳмедова 8 очко тўплади.

РЕСПУБЛИКА ЧЕМПИОНАТИДА... ТЎРТ КОМАНДА

Бу йил сув полоси бўйича республика чемпионатида бор-йўғи 6 та команда қатнашиш истагини билдирган эди. Лекин «Буревестник» ва «Ёш куч» командалари нима сабабдандир вакилларини юбормадилар. Энди мусобақада тўрт команданинг, фақат биттасм медаль ололмайди. Уч команда эса совриндор бўлади. Спортнинг у ёки бу тури бўйича Ўзбекистон чемпионатида бундай кам команда қатнашган биринчиликларни ўтказишда қандай манфаат бўларкин!

Л. Н. ТОЛСТОЙ ТАВАЛЛУДИНИНГ 150 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

В. БУЛГАКОВ.

У ШУНДАЙ ИНСОН ЭДИ

Л. ТОЛСТОЙ уйига унинг котиби сифатида кўчиб келганимда мен 23 да, Лев Николаевич эса 81 ёшда эди. Аммо чин юракдан айтишим лозимки, мен у билан ёшимиз орасида ҳеч вақт ҳеч қандай фарқни кўрмадим.

Мени тўғри тушунишларини истайман: Толстой даҳоси ва донишмандлиги олдида бош эгардим, лекин айни чоғда шуни ҳис этардимки, у шунчалик кекса бўлатуриб, мендек ёш бир йигитни ҳар жабҳада жуда яхши тушунарди. Тушунардигина эмас, балки менга худди ўз тенгидек ҳамдард ҳам эди. Иккинчи томондан, Толстойнинг бутун фикриёти, машғулоти ҳамда гап-сўзлари менга жуда яқин ва тушунарли эди. Толстой тафаккури шу ёшда ҳам шунчалик навқирон, ҳамда қудратли эди. Чиндан ҳам у ҳаёт таассуротларига берилувчанлиги, фикр юритиши ва ижодий салоҳияти билан чинакам йигит эди.

Лев Николаевичнинг 35—45 яшар серсоқол ўғиллари (улар аллақачон оталарининг хонадонидан ажралиб чиқиб, Россиянинг турли шаҳар ва губернияларида ўз оилалари билан яшашарди (Ясная Полянага келишганида, ўз оталарига қараганда ёш жиҳатдан каттароқ кўринишарди менга. Мен улар қаршисида чўчиброқ турардим, Лев Николаевич бўлса мен билан ўзини тенг тутарди, бошқалар билан ҳам у шундай эди.

Унинг ижод жабҳасидаги зўр меҳнатсеварлиги ҳам ҳайратланарли эди.

У ҳаётининг сўнгги йилида, устига-устак оилавий фожеаси янада чуқурлашган йил бўлмиш 1910 йилда «Ҳаёт йўли» деган катта бир китобни, «Ҳамма фазилат ана шунда!» деб номланган комедияни, «Фавқулодда», «Ходинка», «Саҳий тупроқ» деган ҳикояларни, «Социализм ҳақида» деган мақолани ҳамда кўпи ҳажми жиҳатидан мақолага тенг келадиган ўнлаб хатлар ёзганди.

Лев Николаевичнинг атрофидаги жаъми воқеаларга қизиқувчанлиги ҳам ажойиб эди. У газеталарда ёзилаётган ҳамма воқеалардан хабардор эди, рус ва чет эл адабиёти янгиликларини кузатиб борарди, адиблар, дўсту-ёронлари ва тамомила нотаниш одамлар билан хат ёзишарди, уйига келган жуда кўп кишиларни шахсан қабул қиларди. Ясная Полянадаги ҳамма деҳқонларни у номма-ном билар, улар турмушининг бутун икир-чикирлари билан қизиқар, ҳар бир одамнинг ўзига мос самимий сўзларни топиб гапирарди.

Толстойнинг жуда хилма-хил соҳаларга оид китоблар билан қизиқиши ҳам ажабланарлидир. У бадиий, тарихий, ижтимоий, фалсафий ва диний адабиёт билан қизиқарди. Рус тарихи, оғзаки ижодиёти ва этнографиясига оид тадқиқотлар ҳам назаридан четда қолмасди, тиббиёт соҳасидаги китобларни ҳам ўқирди. Бир куни Толстой кутубхонасида электр техникаси бўйича инглиз тилида битилган бир китобга дуч келиб, ҳайратга тушганим ёдимда, негаки унинг саҳифаларида Толстой қўли билан хилма-хил белгилар қўйилиб, танқидий фикрлар ёзиб ташланганди.

Ўқиган китоблари ҳақида Толстой мутлақо мустақил фикр юритарди, бунда бировларнинг фикри ёки обрў-эътибори ҳеч бир аҳамиятсиз эди. У Шекспир ёки Достоевский тўғрисида кескин фикр билдириши мумкин эди. (Масалан, у Достоевскийнинг «Ака-ука Карамазовлар» романини бадиий эмас, деб ҳисобларди). Айни вақтда Толстой рус деҳқон ёзувчиси Сергей Семеновнинг китобини бой ва рангбаранг халқ тилида битилгани учун кўкларга кўтариб мақтарди.

Толстой умрининг охирги кунларигача музикани жондилдан яхши кўришини алоҳида қайд этиш даркор. «Мен музикани бошқа санъатлардан кўра аъло кўраман», деярди у. Москвалик ажойиб пианиночи А. Б. Гольденвейзер унинг уйида тез-тез меҳмон бўлиб турарди. Толстойнинг музикавий диди жуда жиддий эди. А. Б. Гольденвейзер ёзганидек, «у бирон-бир яхши музикани (масалан, Вагнер асарларини) яхши кўрмаслиги мумкин эди, аммо у севган музиканинг ҳаммаси чиндан ҳам яхши музика эди».

Толстой табиатни қандай севар эди! 1910 йилда у баҳор гўзаллиги ҳақида йигитлардек тўлиб-тошиб шундай деган эди:

— Мен бу баҳордан гўё охирги марта лаззат оляпман. Ҳа, баҳорни биринчи ёхуд сўнгги марта кўраётгандекман.

Шундай ҳам бўлиб чиқди — 1910 йил баҳори унинг ҳаётида энг сўнгги баҳор эди.

Баъзида у уйидагиларга:

— Юринглар, каштан гуллаётганини кўриб келамиз, — деб чорлар, шунда ҳамма унинг кетидан каштан гулларини кўриш учун боққа йўл оларди.

Ёзда сайрга чиқаркан, у кўпинча қўлида бир даста гул билан қайтарди, сўнг ўзини оқламоқчи бўлгандек дерди:

— Бирини узсангиз, иккинчиси, учинчисини ҳам узиб олгингиз келади, қарабсизки, беихтиёр каттакон гулдаста териб қўйибсиз.

Лев Николаевич умрининг охиригача ҳар куни отда сайр қилишни жуда ёқтирарди. Шу тариқа у уйидан, нафақат бегона одамлардан, балки умрининг ўша охирги йилида уни кўп хафа қилган яқин кишилардан ҳам узоқда, табиатдан баҳраманд бўлиб, ҳордиқ чиқарарди. Мен шундай сайрларга Толстойни кўпинча кузатиб борардим. У ажойиб чавандоз эди! Ёввойи ўрмонларнинг (бундай ўрмонлар Ясная Полянада кўп эди) ич-ичигача кириб боришни, ҳеч ким пайқамайдиган, қаёққа олиб бориши номаълум бўлган сўқмоқлардан юришни, жарликлардан сакраб ўтишни ёқтирарди. Унинг табиатан жўшқинлиги шунда ҳам яққол кўринарди. Яъни, унинг қалбида ички бир эҳтиёж — ўзини доим синаб кўриш, ўз олдига ўзи мушкул вазифаларни қўйиш эҳтиёжи ҳамиша яшаб келарди. Мен унинг кетидан зўрға етиб олардим. Баъзан соатлаб айланма йўл босиб, уйга ниҳоятда толиқиб қайтардик. Шунда Лев Николаевич мендан саргузаштларимиз ҳақида хотинига оғиз очмасликни сўрар (акс ҳолда хотинидан «гап» эшитиши мумкин эди), мен ҳам иккимизнинг «спорт»га хос сирларимизни муқаддас сақлардим.

Толстой уйига келган кишилар билан учрашганида уларнинг саволларига жавоб бериш билан чекланмасди, ўзи ҳам уларни саволга кўмиб ташларди: улар қандай яшаяпти, нима билан шуғулланишяпти, нимага интилишди, нимага эътиқод қилишади, нимани ёқтиришади-ю, нимани ёқтиришмайди, у ёки бу масалага қандай қарашади?!

Шу тариқа у ўзининг битмас-туганмас ҳаётий тажриба хазинасини бойитарди...

И. СУЛТОНОВ таржимаси.

КУН ТАРТИБИДА — КАСБ ТАНЛАШ МАСАЛАЛАРИ

Ёшларнинг касб танлаши бўйича Тошкент область идоралараро Совети мустақил ҳаётга қадам қўяётган ўғил-қизларни касб-ҳунарли қилиш, уларни ишга жалб этиш қандай йўлга қўйилганлиги билан шуғулланиб келмоқда. Советнинг йиғилишларида турли корхона ва ташкилотлар, муассасалар, областимизнинг шаҳар ва районларида бу борада нима ишлар қилинаётганлиги муҳокама этиб турилади.

Касб танлаш бўйича Советнинг навбатдаги йиғилишида оммавий қишлоқ хўжалик кадрлари: механизатор ва чорвадорлар тайёрлаш бўйича область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси ҳамда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш-техника таъминоти область комитетининг фаолияти муҳокама қилинди.

Совет йиғилиши ёшларнинг касб танлаши бўйича Ангрен ва Янгиобод шаҳарларида олиб борилаётган ишларни ҳам кўриб чиқди. Шунингдек, шу кунларда ҳунар-техника билим юртларини комплектлашнинг бориши юзасидан ахборот тингланди.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди. Совет йиғилишида идоралараро область кенгашининг шу йилнинг иккинчи ярмига мўлжалланган плани тасдиқланди.

Бекобод район марказий касалхонасида кўпгина малакали шифокорлар ишлашади. Улар даволаш ишларида турли илғор тажрибалардан кенг фойдаланмоқдалар. Суратда: касалхона хирургия бўлимининг врачи Э. Ҳайдаров бошлиқ шифокорлар операция пайтида.

М. Қорабеков фотоси.

РЕЙД ВА ТЕКШИРИШЛАР НАТИЖАЛАРИ

Шу кунларда районимиз кўчаларида автоинспекция ходимлари билан қўлларига қизил боғич бойлаган актив комсомоллар, жамоатчи инспекторларни кўриш мумкин. Улар 1 августдан 31 августгача давом этадиган Бутуниттифоқ транспорт ҳаракати хавфсизлиги кўригини намунали ўтказиш учун жонбозлик кўрсатаяптилар. Авариянинг олдини олиш мақсадида профилактик ишлар олиб боришмоқда.

Шуни таъкидлаб ўтиш кераки Бутунттиифоқ кўригининг юксак даражада ўтиши унга кўрилган пухта тайёргарликка боғлиқдир. Шу мақсадда бир қатор тадбирларни амалга оширдик. Автоинспекторларимиз хўжаликлар, ташкилотларда бўлиб суҳбатлар ўтказишди, жойларда транспортларнинг техник бутлиги текширилди. Бу ишни амалга оширишда А. Мансуров, Ю. Ёқубов, Қ. Саъдиев, Қ. Мелиев каби ходимларимиз айниқса ташкилотчилик қобилиятларини яна бир бор кўрсатдилар. Келес автобус парки, область матлубот жамиятига қарашли 2-автоколонна, «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози ва бошқа коллективларда алоҳида эътибор билан ташкилий-тарбиявий ишлар олиб борилмоқда.

Зоналар бўйича жамоатчи активлар отрядлари ташкил этилди. Панно, стенд, шиорлар аҳоли тўпланадиган, кўзга кўринарли жойларга осилди. Ундан ташқари район йўллари қайта кўздан кечирилиб йўл белгилари билан тўлдирилди.

Район газетаси, радиоузеллар орқали ойликка бағишланган тушунтириш ишлари олиб борилаяпти. Жамоатчи инспекторлар, актив комсомоллар, автоҳаваскорлар клуби аъзолари гаражларга бориб текширишлар ўтказишмоқда. Машина-тракторларнинг техникавий томонлари кўздан кечириляпти. Шу билан бир қаторда давлат, хўжалик транспортининг кўчаларда, уйларда тунда қолмаслигини назорат қилишади.

БУТУНИТТИФОҚ ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ КЎРИГИ ОЙЛИГИ

Ҳозиргача саккиз марта рейд ўтказилди. Бунда қатор камчиликлар аниқланди. Уларни бартараф этиш учун курашилмоқда. Кейинги пайтларда кўча ҳаракати хавфсизлиги қоидаларини бузган шофёрлар билан тарбиявий иш олиб боришга эътибор қилмоқдамиз. Масалан, транспорт ҳайдовчиси қоидани бузди. У шубҳасиз автоинспекция томонидан жазоланади, шу билан бир қаторда унинг қайси хўжалик ёки ташкилотга қарашли эканлиги аниқланади ва коллектив ўртасида муҳокама қилинади. Кўпчилик ичида қизаришни ҳечким истамаса керак. Бу усул ҳаётда ўзини оқламоқда. Қоида бузиш ҳоллари камаймоқда. Масалан, сўнгги кунларда Келес автобус паркида бўлиб, кўча ҳаракати хавфсизлиги қоидасини бузган З. Олимжонов, М. Ҳамидовлар коллектив ўртасида муҳокама этилди. «Тошкент» совхозида ҳам шундай тадбир амалга оширилди.

Бутуниттифоқ ҳаракат хавфсизлиги кўригига бағишланган рейд ва текширишлар олдимизда ҳали қилиниши лозим бўлган ишлар кўплигини кўрсатмоқда. Масалан, айрим хўжалик транспортлари ҳамон уйда сақланмоқда. Ҳайдовчилар кеча-кундуз арзимас ишларга транспортни кўча чангитиб ҳайдаганлари ҳайдаган, қанчадан қанча ёнилғи бекорга сарфлаб юборилаяпти.

Айрим кўчалар ҳозирги транспорт ҳаракати талабига жавоб бермайди. Йўллар нотекис, ўнқир-чўнқир. Айрим жойларда ҳатто тротуар ҳам йўқ. Натижада пиёдалар катта йўлдан юришга мажбур бўладилар. Бу эса кўнгилсиз воқеаларга олиб келади.

Тўғри, кейинги пайтларда бир қатор кўчалар реконструкция қилинди, асфальтланди. Масалан, катта халқа йўлдан Келес посёлкаси марказигача бўлган йўл кенгайтирилди. Шунингдек Ленин номли колхоздан Сариоғоч ўртасидаги 6 километрлик йўл жуда ноқулай эди. Керакли ташкилотларга мурожаат этдик. Йўл қайта асфальтланиб, белгилар янгиланди. Бутуниттифоқ ҳаракат хавфсизлиги ойлиги давомида қилинган ишлар билан чегараланмай яна ҳам активлик кўрсатишимиз лозим. Аварияни олдини олиш учун профилактик ишларни ҳар қачонгидан ҳам яхшилаб борамиз.

Т. ТУРСУНОВ,
Тошкент район ички ишлар бўлими давлат автоинспекциясининг бошлиғи.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

26, 27 август соат 14.00 да
«МОТОР» (Чехословакия) — «БИНОКОР» (Тошкент)
КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ХОККЕЙ БЎЙИЧА ХАЛҚАРО УЧРАШУВ

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар 19 августгача қабул қилинади.

Билетлар спорт зали кассасида 20 августдан бошлаб сотилади.

Справкалар олиш учун телефонлар: 46-02-50, 46-07-53.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

18 АВГУСТДА

ЯНГИ МАВСУМ ОЧИЛАДИ

«ҲАЙВОНОТ ДУНЁСИ—ДЎСТЛАР ДУНЁСИ»
АТТРАКЦИОНИ
ҚАТНАШАДИЛАР:

Испан корридаси, ўргатилган кўтос ва овчаркаларнинг чиқиши, айиқполвоннинг ёғоч оёқда юриши.

Раҳбар — РСФСРда хизмат кўрсатган артист Виталий ТИХОНОВ.

Бутуниттифоқ цирк ва кино артистлари кўригининг лауреатлари иштирокида

«ҚАВКАЗ МАНЗАРАСИ»

Шимолий ОСЕТИЯ АССР халқ артисти Ҳасанбек КАНТЕМИРОВ постановкаси.

ИККИ БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА ПРОГРАММА

«Хазилли қўй» масхарабозлар группасининг чиқиши.

Томошалар соат 19.30 да бошланади.

Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.

Шанба кунлари соат 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да томошалар кўрсатилади.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

Корхона, ташкилот, ўқув юрти, болалар муассасаси, колхозлар ва совхозларга бориб билет сотиб хизмат кўрсатиш кассирлар томонидан бажарилади.

Буюртмалар қуйидаги телефонлар бўйича қабул қилинади: 44-35-84, 44-35-91.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳунар-техника таълими давлат комитетининг

М. З. МИРЗААҲМЕДОВ НОМЛИ 4-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА АЛОҚА БИЛИМ ЮРТИ

1978—1979 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШГА ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛИДА 8-СИНФНИ ТАМОМЛАГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти қуйидаги мутахассисликлар бўйича малакали ишчи кадрлар тайёрлайди: кабелчи-пайвандчи, телефон ускуналарини монтаж қиладиган алоқа монтажчиси, қишлоқларни телефонлаштириш ва радиолаштириш монтёри, автомат телефон станциялари ускуналари монтёри, қишлоқ телефон алоқаси станцияси ускуналари монтёри, телеграф алоқаси станцияси монтёри, гидрометеорология хизмати радиооператори, шаҳарлараро телефон алоқаси станцияси ускуналари монтёри.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 3 ЙИЛ.

Билим юртини тамомлаган йигит-қизлар ўрта маълумот ҳамда мутахассислик бўйича диплом оладилар.

ЎҚИШГА 15—15 ЯРИМ ЁШДАГИ ЎСМИРЛАР ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Шаҳар ташқарисидан ўқишга келган ўғил болалар ётоқхона билан таъминланади.

ЎҚУВЧИЛАР ДАВЛАТ ТАЪМИНОТИДА БЎЛАДИЛАР.

Ўқиш муддати иш стажига ўтади.

МАШҒУЛОТЛАР БИРИНЧИ СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилиши лозим: директор номига ариза, мактабдан характеристика, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома (кўчирмаси), маълумоти ҳақида гувоҳнома (асли), турар жой ва ота-онасининг иш жойидан справка, 6 та фотосурат (3х4 см.), медицина справкаси (286-форма).

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 7-уй. Телефонлар: 33-07-77, 33-07-65, 33-07-85, 33-07-44.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Мультфильм. 10.25 — Рус шоирларининг шеърлари. 11.00 — «Ёшлик» (кўп серияли телевизион спектакль, 2-қисм) 12.10 — Концерт. 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.50 — Шахмат мактаби. 16.20 — «Москва ва москваликлар» 16.50 — Фильм-концерт. 17.15 — «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун». 18.00 — Жасорат. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Киножурнал. 18.55 — Депутатлик ишлари. 19.25 — Ҳиндистон санъати. 19.55 — «Ёшлик» (кўп серияли телевизион спектакль, 3-қисм). 21.30 — «Вақт». 22.00 — Кинопанорама. 23.30 — «Чет эл эстрадасининг куйлари». 00.15 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.00 — «Қувноқлар давраси». 11.30 — Болалар учун. «Биз қизиқувчилармиз» (телевизион спектакль) 12.15 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 12.45 — Халқ ижоди. 18.00 — Болалар учун қўғирчоқ фильм. 18.15 — Илмий-оммабоп программа. 18.45 — «Ёшлик» 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Фильм-концерт. 19.50 — «Ижод саҳифалари» Миртемир 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Дирижёр ҳикоя қилади. 21.30 — Москва. «Вақт». 22.00 — Ноз-неъмат бунёдкори. 22.15 — «Дурангсиз ўйин» (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Мўмай пуллар» (телевизион спектакль, 2-қисм). 19.55 — Янгиликлар. 20.15 — Телепрограмма. 20.45 — Кўча ҳаракати хавфсизлиги. 21.05 — Фильм-концерт.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/VIII да **Оламнинг яратилиши**, 19/VIII да **Пиковая дама**, 20/VIII да **Севги ҳақида қисса.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА (Муқимий номли Ўзбек Давлат музикали драма театри биносида) — 18/VIII да **Келинлар қўзғолони**, 19/VIII да **Уйланиш**, 20/VIII да **Келинлар қўзғолони.**

Кино

18, 19 АВГУСТА
ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — Эй бахтли инсон! (10.30, 13.15, 16, 18.45).

Лейтенант Слейднинг хатоси — «ЧАЙКА» (11.30, 13, 14.30, 18, 21.30), «МОСКВА» (12, 14, 16, 17.30, 19, 20.30), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ВОСТОК» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Пятницкий кўчасидаги қовоқхона — «ЧАЙКА» (16, 20.00).

Бургутнинг сўнгги йили — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Тошкент район партия комитети ва район ижроия комитети академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. М. Мирзаевга рафиқаси, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи

Руқия Ғуломовна ҒУЛОМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 32533; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 02623. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг, Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64584. Д—2461.